

HÅNDBOG

SERVICEVEJVISNING PÅ ALMINDELIGE VEJE

ANLÆG OG PLANLÆGNING

JANUAR 2014

VEJREGLER

FORORD

Denne vejregel om tavletyper for vejvisning på almindelige veje indgår i nedenstående serie af håndbøger om vejvisning:

- Generelt om vejvisning på almindelige veje
- Tavletyper for vejvisning på almindelige veje
- Vejnavneskilte
- **Servicevejvisning på almindelige veje**
- Vejvisning på cykel, ride- og vandreruter
- Vejvisning for særlige køretøjer
- Vejvisning på motorveje
- Vejvisning for handicappede
- Parkeringsvejvisning

Udover vejregelhåndbøgerne i serien findes der følgende supplerende udgivelser:

- Tegningsbilag: Tavletyper for vejvisning på almindelige veje.
- Tegningsbilag er indeholdt i tegningsbilag til Tavletyper for vejvisning på almindelige veje
- Tegningsbilag: Vejvisning på cykel, ride- og vandreruter.
- Tegningsbilag: Vejvisning på motorveje.
- Eksempel på vejvisning i større byer
- Eksempel på vejvisning i åbent land
- Håndbog om midlertidig vejafmærkning

Med hensyn til tavlekonstruktion henvises til vejregler for Tavleprojektering og for funktionskrav og –test henvises til udbuds- og anlægfskrifter for Afmærkningsmateriel.

Håndbogen er udført under vejregelgruppen om vejafmærkning, der i perioden havde følgende sammensætning:

Civilingeniør Thorkild Vestergaard, Viborg Kommune (Formand)
Civilingeniør Lars Testmann, Rambøll (Fagsekretær)
Civilingeniør Ole Helboe Nielsen, Horsens Kommune
Civilingeniør Maj-Britt Køppen Andersen, Holbæk Kommune
Cand. Scient. Benta Grevelund Karlsson, Københavns Kommune
Civilingeniør Jens Erik Larsen, Foreningen Frie Fugle
Politiassistent Carl Aage Christensen, Nordjyllands Politi
Teknisk assistent Hanne Brauner Højmark, Vejdirektoratet
Afmærkningstekniker Pia Brix, Vejdirektoratet
Projektleder Bent Lund Nielsen, Vejdirektoratet

Konsulent:

Civilingeniør Lars Testmann, Rambøll

Væsentlige ændringer er beskrevet i afsnit 0.2.

INDHOLDSFORTEGNELSE

0	INDLEDNING	5
0.1	HÅNDBOGENS STATUS	5
0.2	ÆNDRINGER I FORHOLD TIL 2010 UDGAVEN	5
1	GENERELT	6
1.1	Formål	6
1.2	Definitioner	6
1.3	Trafikanten	7
1.4	Trafikal begrundelse	8
1.5	Vejvisningsmuligheder	9
1.5.1	Virkemidler til begrænsning af vejvisning	9
1.6	Prioritering af mål	10
2	VEJVISNINGSTEKNIK FOR ALMINDELIG SERVICE-VEJVISNING	12
2.1	Servicevejvisning	12
2.1.1	Vejvisningsmidler for servicevejvisning	12
2.1.2	Størrelse og udformning	13
2.1.3	Forvarsling	13
2.1.4	Placeringsmuligheder	15
3	ALMINDELIG SERVICEVEJVISNING	16
3.1	Servicetavler – M	16
3.2	Terminalmål	17
3.3	Offentlige og private virksomheder	19
3.4	Overnatningsmål	21
3.5	Fritids- og turistmål	23
3.5.1	Tekst på vejvisere	28
3.5.2	Hvorfra vejvises	28
3.6	Andre mål	29
3.6.1	Måltyper	29
3.6.2	Hvordan og hvorfra vejvises	30
4	SÆRLIG SERVICEVEJVISNING	33
4.1	Indledning	33
4.2	Måltyper	33
4.3	Hvordan vejvises	35
4.4	Hvorfra vejvises	36
4.5	Antal af vejvisningsmål	36
4.6	Vejvisningstavlernes placering	39
4.7	Prioritering af ansøgning	40
4.8	Betaling	40
4.9	Nedtagning	42
5	INFORMATIONSTAVLER (LAND-, BY- OG OMRÅDEINFORMATIONSTAVLER)	43
5.1	Generelt	43
5.2	Landsinformationstavler	44
5.3	Byinformationstavler	45
5.4	Områdeinformationstavler	46

6	MARGUERITRUTEN	47
6.1	Generelt	47
6.2	Afmærkning af Margueritruten	47
6.3	Marguerittavlens anvendelse	48
6.4	Marguerittavlens information og udformning	48
6.5	Marguerittavlens placering	49
7	MINDRE OPLYSNINGSSKILTE JF. NATURBESKYTTESLOVEN	50

BILAG 1	OVERSIGT OVER M-TAVLER	51
BILAG 2	ADMINISTRATIONSPRAKSIS FOR ALMINDELIG SERVICEVEJVISNING	53
BILAG 3	EKSEMPLER PÅ TYPER AF VIRKSOMHEDER, DER EVENTUEL T KAN FÅ SÆRLIG (SORT/HVID) SERVICEVEJVISNING I ÅBENT LAND	54
BILAG 4	VEJLEDNING VEDR. SÆRLIG (SORT/HVID) SERVICEVEJVISNING SAMT TJEKLISTE FOR VEJMYNDIGHEDEN	56
BILAG 5	KLAGE	59
BILAG 6	EKSEMPEL PÅ LANDINFORMATIONSTAVLE	61
BILAG 7	EKSEMPEL PÅ BYINFORMATIONSTAVLE	62
BILAG 8	EKSEMPEL PÅ INDUSTRIINFORMATIONSTAVLE	63
BILAG 9	NATIONALE SEVÆRDIGHEDER HVORTIL DER MÅ VEJVISES MED M 52,2, M 53 ELLER M 54	64
BILAG 10	TEGNINGSBILAG FOR (HVID/BLÅ) SERVICEVEJVISNING	65
BILAG 11	TEGNINGSBILAG – EKSEMPLER PÅ SÆRLIG (SORT/HVID) SERVICEVEJVISNING	68

0 INDLEDNING

Håndbogen indeholder generelle anvisninger om vejvisning på almindelige veje, herunder typer og principper for vejvisning.

0.1 HÅNDBOGENS STATUS

Håndbogen indeholder vejledninger og bindende bestemmelser. De bindende bestemmelser er vist med grå markering og kildeangivelse som vist i følgende eksempel.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 334:

Almindelig servicevejvisning skal være trafikalt begrundet.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Den øvrige tekst har status af vejledninger, gode råd og eksempler.

0.2 ÆNDRINGER I FORHOLD TIL 2010 UDGAVEN

Alle bekendtgørelsestekster er opdateret som en følge af nye vejafmærkningsbekendtgørelser; bekendtgørelse om vejafmærkning nr. 802 af 4. juli 2012 og bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning nr. 801 af 4. juli 2012.

1 GENERELT

1.1 Formål

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 24, stk. 6:

Servicetavler angiver faciliteter og vigtigere seværdigheder af interesse for trafikanterne.

Kilde: BEK nr. 802 af 4. juli 2012

Denne håndbog er primært udarbejdet for servicevejvisning til trafikanter på det almindelige vejnet. Håndbogen kan dog også anvendes som grundlag for servicevejvisning for stitrafikanter på cykel-, ride- og vandreruter.

Vedrørende servicevejvisning på motorveje henvises til håndbog om Vejvisning på motorveje. For at undgå, at der langs en international rute vejvises efter forskellige principper kan vejmyndigheden beslutte, at motorvejsprincipperne skal være gyldige for den givne vejstrækning.

Afmærkning efter forskellige principper vil kunne opfattes som konkurrenceforvridende. Forholdet er specielt aktuelt, hvis der fx indgår tosporede veje i et overordnet vejnet, der i øvrigt primært består af motorveje.

Udgangspunktet for servicevejvisning skal altid være hensynet til trafikanterne. Servicevejvisning rummer særlige problemer for vejmyndigheden fordi der ofte knytter sig privatøkonomiske interesser til denne form for vejvisning. De kommercielle fordele, der kan være forbundet med vejvisningen, er en følgevirkning af vejvisningen, og bør ikke være en begrundelse for denne.

Der er imidlertid mulighed for under givne regler (se kapitel 4) at vejvise med særlig servicevejvisning til private virksomheder i det åbne land.

Servicevejvisning kan hjælpe ikke lokalkendte trafikanter til at finde den mest hensigtsmæssige vej til målet, og til de servicetilbud der findes undervejs. En god og overskuelig servicevejvisning vil således kunne reducere omvejskørsel, forbedre trafiksikkerheden og øge trafikanternes kørekomfort.

Reglerne for servicevejvisning er baseret på en afvejning af de hensyn, som er omtalt i det følgende. Erfaringen viser, at vejvisning i videre omfang end forudsat i reglerne kan skabe en uoverskuelig og forringet vejvisning og dermed en forringelse af trafiksikkerheden.

Vejvisning i større afstand fra målet end forudsat i vejreglerne øger behovet for tavler, forudsætter koordination mellem flere vejmyndigheder for at skabe sammenhæng i vejvisningen og kan skabe konflikter mellem konkurrerende virksomheder.

1.2 Definitioner

Hvis der i flere retninger i et veikryds opsættes vejvisning med samme servicesymbol til forskellige servicemål, bør afstandene til servicemålene angives på servicetavlerne opsat i krydset.

Ved kørsel på en rutenummereret vej vil der først blive vejvist, når trafikanterne skal køre fra den rutenummererede vej.

Der udføres kun langsgående servicevejvisning ad en rutenummereret vej, hvis det er trafiksikkerhedsmæssigt begrundet.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 257:

Der skal være kontinuitet i vejvisningen. Det betyder, at vejvisningsmål, der en gang er vist på en tavle, skal vises på alle efterfølgende tavler af denne kategori på ruten, indtil målet er nået.

Stk. 2. Vejvisningen i et kryds skal være entydig. Der må således ikke i et kryds vejvises til samme mål ad to retninger, medmindre det af vejvisningen fremgår, at de to vejvisninger henvender sig til forskellige trafikanter.

Stk. 3. Hvis der er servicesymboler på tavler, skal symbolernes bevægelsesretning være i overensstemmelse med den vejviste retning, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Ved ligeudvejvisning orienteres symbolet dog mod venstre. M 12 Lufthavn orienteres opad.

Stk. 5. Er der indsat mere end ét servicesymbol på en tavle, skal de anvendte symboler have samme højde.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 258, pkt. 1-4:

1) Almindelige veje: Veje, der ikke er motorveje.

2) Almindelig servicevejvisning: Vejvisning, som opfylder trafikanternes primære behov for vejvisning til servicemål.

3) Særlig servicevejvisning: Vejvisning til virksomheder i det åbne land, hvor vejvisningen er underlagt særlige betalingsregler.

4) Informationstavler: Kort over et område med serviceinformation m.v. Kortet opsættes på parkeringspladser, rastepladser eller lignende steder.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 330:

Servicevejvisning har til formål at vejlede til ikke-geografiske mål, som seværdigheder, overnattingssteder, virksomheder og lignende.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 331:

Servicevejvisning omfatter almindelig servicevejvisning, særlig servicevejvisning og informationstavler.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

1.3 Trafikanten

En trafikant er ikke et entydigt begreb.

Trafikanter har naturligvis meget forskellige behov for vejvisning, men nok så vigtigt er, at trafikanternes evner til at læse og bearbejde information er meget forskellige og bl.a. afhængig af læsefærdigheder og alder.

Trafikanter der til dagligt læser meget, har udviklet en evne til at læse hurtigt og "skrålæse" en tekstinformation. Disse trafikanter har lettere ved at læse megen information på vejvisningstavler end de trafikanter, som ikke har den tilsvarende læsetræning og derved har en væsentlig længere læsetid.

Det er almindeligt kendt, at synet ændres med alderen og at informationsbearbejdningen tager længere tid. Dette faktum skal ses i sammenhæng med, at befolkningsudviklingen går i retning af

flere og mere mobile ældre. Det er derfor nødvendigt at tage hensyn til disse trafikanters mulighed for at læse og overskue informationen på vejnettet.

Hvis en trafikant ikke kan overskue informationerne, fx i et kryds, vil der være risiko for, at trafikanten kører forkert, bremser, foretager vendinger eller andre manøvrer, som kan være til fare eller gene for de øvrige trafikanter.

Undersøgelser viser, at mange trafikanter har vanskeligt ved at læse og bearbejde mere end 4 vejvisningsinformationer på samme sted, mens de kører i bil. Vises flere informationer er der risiko for, at mange trafikanter laver fejl.

I byområder og især i vejkryds, er der en særlig risiko forbundet med at bortlede opmærksomheden. Denne bortledning af trafikantens fokus kan være en medvirkende faktor til at et trafikuheld sker. Det er derfor vigtigt, at antallet af informationer begrænses mest muligt og således, at der maksimalt opsættes fire vejvisningsinformationer på samme sted.

Udover at begrænse antallet af vejvisningsmål er det ligeledes vigtigt, at antallet af distraktorer begrænses. En distraktor er et forstyrrende element, som trafikanten ikke har brug for i trafikmiljøet. En distraktor kan påvirke trafikantens opmærksomhed på en u hensigtsmæssig måde ved at optage en del af trafikantens mentale kapacitet. Reklameskilte hører til kategorien af forstyrrende elementer.

Kvaliteten af vejvisningen er en anden vigtig faktor. Hvis vejvisningen ikke er tilstrækkelig læsbar, kan der være risiko for, at trafikanten for sent bliver opmærksom på informationen og derfor foretager et pludseligt retningsskift.

Der skal være fri sigt til vejvisningstavlerne, udregnet ud fra observationstid, læsetid og nødvendig bremselængde, jf. håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje.

Det er vigtigt, at bilisten har tilstrækkelig tid til at tilpasse sin adfærd inden et kryds. En forudsætning for at det kan lade sig gøre, er en enkel, kort og præcis vejvisning. Servicemål kan have et langt navn, som er uegnet til vejvisningsbrug. Til vejvisningsformål bruges den korteste udgave af navnet, som ikke vil give forvekslinger.

Udenlandske trafikanter kan have problemer med at orientere sig efter servicevejvisningstavler. Det er tilstræbt at udføre symboler så der kan opnås international forståelse. Derfor vil det oftest være hensigtsmæssigt at anvende symboler frem for tekst.

1.4 Trafikal begrundelse

Det er af stor betydning, at vejvisningen kun omfatter oplysninger, som en rimelig del af trafikanterne kan tænkes at ville udnytte under rejsen.

Det bør undgås at vejlede til mål, der kun opfylder marginale behov for trafikanterne.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 334:

Almindelig servicevejvisning skal være trafikalt begrundet.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

For at få en mere konkret vurdering af, hvornår vejvisningen til et servicemål er trafikalt begrundet, kan følgende lægges til grund for afgørelsen:

- Det er nødvendigt at tage hensyn til målet på baggrund af kommunens trafikplan
- For eksempel kan trafikplanen prioritere at overflytte trafik fra den nærmeste vej mod målet til en overordnet vej (men længere rute) af hensyn til miljøbelastning, trafiksikkerhed eller lignende
- Servicemålet har et stort antal ikke stedkendte besøgende
- Servicemålet besøges af et stort antal lastvognstog
- Vejnettets kompleksitet gør det vanskeligt at finde vej
- Vejenes tracé gør det nødvendigt fx at forvarsle

Vejvisning til mål som hovedsageligt benyttes af lokale og stedkendte trafikanter (såsom skoler, vuggestuer, aftenskoler mv.) betragtes normalt ikke som trafikalt begrundet.

Vejvisningen bør kun lede til mål, som kan opfylde trafikanternes forventninger, jf. beskrivelserne for de enkelte mål. Se afsnit 3.2 – 3.6.

Ifølge Vejloven er det kun vejmyndigheden, der kan opsætte vejvisningstavler. Dette skaber hos trafikanterne en forventning om, at informationerne er troværdige og at servicemålet har en vis kvalitet.

For sort/hvid servicevejvisning til virksomheder i det åbne land (jf. kapitel 4), kan vejmyndigheden kræve betaling for administration, etablering, drift og vedligeholdelse.

1.5 Vejvisningsmuligheder

Hvornår den enkelte trafikant har brug for servicevejvisningen afhænger af om der er tale om planlagte mål eller spontane mål. Planlagte mål har trafikanterne oftest valgt inden turen påbegyndes. Spontane mål er mål som trafikanten får behov for at besøge under turen, fx toilet eller tankstation.

Vejmyndigheden skal i hvert tilfælde vurdere, om det er trafikalt begrundet at vejlede til et givent mål. Servicevejvisning bør kun etableres, hvor det er muligt at placere vejvisere, så de kan opfattes og læses i tilstrækkelig afstand af den enkelte trafikant (cyklist, bilist og fodgænger). Se også håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje.

Kan der fx ikke vejvises for biltrafik, kan der i stedet vejvises for cykel- og fodgængertrafik. Ved fodgængervejvisning kan der fx vejvises fra parkeringspladser til servicemålet.

I det åbne land etableres hvid/blå servicevejvisning efter reglerne i kapitel 3 om almindelig servicevejvisning. Særlig servicevejvisning i det åbne land etableres efter reglerne i kapitel 4.

Procedurebeskrivelse for hvordan gennemgang af vejvisningen kan udføres i praksis, fremgår af Eksempler på vejvisning i større byer og i åbent land.

1.5.1 Virkemidler til begrænsning af vejvisning

Der er forskellige virkemidler til at begrænse vejvisningen. Virkemidlerne kan samtidigt medvirke til, at vejvisningen bliver mere overskuelig.

I større byområder kan der foretages en vurdering af om vejnettet er egnet til etablering af én eller flere ringruter i og omkring byen.

Fra en ringrute kan der vejvises mod bydele og centrum, som ofte kan være svære at finde for fremmede. Fra centrum kan der modsat vejvises til ringruten.

Endelig kan der fra ringruten vejvises mod de forskellige byer og andet, som ellers skulle vejvises fra centrum. Samtidigt kan en ringrute medvirke til, at en del af den gennemkørende trafik ledes uden om centrum.

I større byområder bør det vurderes, om flere vejvisningsmål kan samles under én områdebetegnelse. Det er muligt at begrænse servicevejvisningen væsentligt fx ved at navngive byområder (fx efter kompasretning N, S, Ø eller V), industriområder eller sportsanlæg, hvor der er flere sportsaktiviteter, der ellers vejvises særskilt til.

Områdenavne gør det lettere for virksomheder mv. at udarbejde en god kørevejledning, jf. Eksempel på vejvisning i større byer.

Områdenavne bør samtidigt fremgå på områdeinformationstavler og byinformationstavler. Sådanne informationstavler bør placeres ved vigepladser i byens udkant og på parkeringspladser nær centrum.

En af metoderne til at begrænse informationsmængden er at etablere informationstavler. Der kan på sådanne tavler gives næsten ubegrænset information til trafikanter, der holder stille. Ved informationstavlerne kan der som en ekstra service for trafikanterne etableres automater, hvorfra trafikanterne kan hente kort og kørselsvejledninger.

For byområder kan anvendes by- og områdeinformationstavler. For åbent land kan anvendes land- og områdeinformationstavler.

Ikke stedkendte trafikanter har almindeligvis centrum som mål og en god vejvisning mod centrum kan ofte erstatte/reducere særskilt vejvisning mod mål, som ligger i centrum.

I større byområder kan det ofte hjælpe – på trafikantens opfattelse af hvor centrum er beliggende – at afløse centrumvejvisning med en P-vejvisning. Til vejvisningsbrug er det ofte hensigtsmæssigt at navngive P-pladser. På større parkeringspladser kan der opsættes byinformationstavler og eventuel vejvisning for cyklister/fodgængere og mennesker med handicap fra parkeringspladsen.

Trafikanter kører ofte efter vejnavneskilte og en god vejnavneskiltning kan være tilstrækkelig information til trafikanter på vej mod et givent mål.

Hvis vejnavneskiltene altid opsættes og udformes efter de samme principper, ved trafikanterne altid, hvor deres blik skal rettes for at få information om et vejnavn, jf. håndbog om Vejnavneskilte.

1.6 Prioritering af mål

Efter undersøgelsen af hvilke mål der kan være trafikalt begrundede og efter samling af en række af disse mål under et områdenavn, kan der være så mange mål i et kryds (mere end fire) at det er nødvendigt at prioritere mellem målene.

Normalt prioriteres geografiske mål frem for servicemål.

Inden for servicevejvisning anvendes nedenstående gruppering:

- Terminalmål
- Offentlige og private virksomheder
- Overnatningsmål
- Fritids- og turistmål
- Andre mål

Blandt de trafikalt begrundede mål baseres prioriteringen på overvejelser om trafiksikkerhed, miljø og fremkommelighed.

2 VEJVISNINGSTEKNIK FOR ALMINDELIG SERVICEVEJVISNING

2.1 Servicevejvisning

2.1.1 Vejvisningsmidler for servicevejvisning

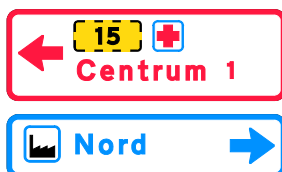
Med henvisning til håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje kan der til servicevejvisning anvendes nedenstående tavler:

Pilvejvisere

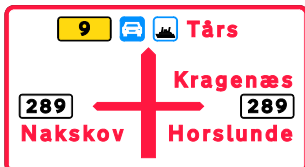
Pilvejvisere anvendes normalt i kryds mellem en gennemgående vej og mindre sideveje. Afstand angives i pilens spids. Symbol og andre oplysninger angives i roden.

Tabelvejvisere

Tabelvejvisere anvendes normalt i kanaliserede kryds og i kryds med store dimensioner. Tabelvejvisere opsættes normalt ved svingsporenes begyndelse. Afstand angives efter vejvisningsmålet, mens rutenummer og symbol angives foran vejvisningsmålet.

Orienteringstavler

Orienteringstavler anvendes normalt kun ved kryds på veje med højt hastighedsniveau, ved kryds med stor svingende trafik og ved kryds, hvor der i øvrigt er behov for særlig god vejvisning, fx på grund af dårlige oversigtsforhold. Orienteringstavler opsættes før kryds.

Hvid/røde pilvejvisere eller hvid/røde deltavler i tabelvejvisere bør anvendes ved servicevejvisning til terminaler, der samtidig udgør geografiske mål (lufthavn, færgeoverfart og havn).

Hvis vejvisningsmålet anvendes på orienteringstavle, kan symbol og vejvisningsmål benyttes.

Servicetavler

I nærværende regel er der anført regler for anvendelse af servicetavlerne M 9 – M 100,2. De enkelte tavler er vist i bilag 1.

Servicetavlerne bør anvendes på følgende måde:

- Anbragt ved vejsiden, hvor dette er nødvendigt til markering af servicefunktionen umiddelbart ud for målet eller ved indkørslen til målet
- Som forvarsling i nogen afstand til målet
- Der anvendes normalt kun én forvarsling
- Som vejvisere til servicemål, der ikke er beliggende direkte ved den vej, hvor servicetavlen er opstillet. Tavlen er da forsynet med pil

Der kan anføres flere symboler på samme tavle.

Kombinationen af symboler på samme tavle anvendes fortrinsvis, hvor flere servicefunktioner udgør et samlet vejvisningsmål, fx M 23 + M 24 for kombineret tankanlæg og værksted.

Der kan endvidere opsættes flere servicetavler samlet, eller der kan anbringes flere servicesymboler på en vejviser.

2.1.2 Størrelse og udformning

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 1, stk. 3:

Der må ved offentlige veje kun anvendes afmærkning, der er vist eller omtalt i bekendtgørelse om vejafmærkning, eller som er godkendt af Vejdirektoratet, jf. dog stk. 4. Vej- og gadenavneskilte, husnumre og lignende betragtes i denne forbindelse ikke som vejafmærkning.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Udformning af blå/hvid servicevejvisning er anført i tegningsbilaget til håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje og bilag 10 i nærværende håndbog, mens udformning af sort/hvid særlig servicevejvisning er anført i bilag 11 i nærværende håndbog. Brun/hvide tavler udformes som blå/hvid servicevejvisning.

Med hensyn til versalhøjde henvises til håndbog: Generelt om vejvisning på almindelige veje.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 335:

Servicetavler udføres med materialetype 3, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvor servicetavler anvendes på portaltavler anvendes materialetype 4.

Stk. 3. Sorte symboler udføres med materialetype 2.

Stk. 4. På tavler med blå eller grøn bund skal servicetavlerne udføres uden blå rand, og det hvide midterfelt inklusive symbol udføres i normalstørrelsen.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 336:

Servicevejvisning skal udføres med servicesymboler frem for tekst, jf. dog §§ 346, 347 og 349.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

2.1.3 Forvarsling

Forvarsling af et vejvisningsmål, der markeres med M-tavle bør ske, når vejmyndigheden skønner at dette er nødvendigt af hensyn til trafiksikkerheden.

Forvarsling af et vejvisningsmål, der markeres med M-tavle, bør ske ved, at der under tavlen angives afstand i m. Afstand i m angives som multiplum af 50 m.

Når der forvarsles anvendes ikke retningspil til angivelse af, om vejvisningsmålet ligger i venstre eller højre vejside.

Når servicemål beliggende på sidevej forvarsles, bør der anvendes knækket pil under M-tavlen.

Er afstanden til sidevejen mindre end 250 m (indenfor tættere bebyggelse 100 m), angives normalt ikke afstand til sidevejen. Normalt forvarsles i 50-100 meters afstand. I andre tilfælde angives afstand under den knækkede pil.

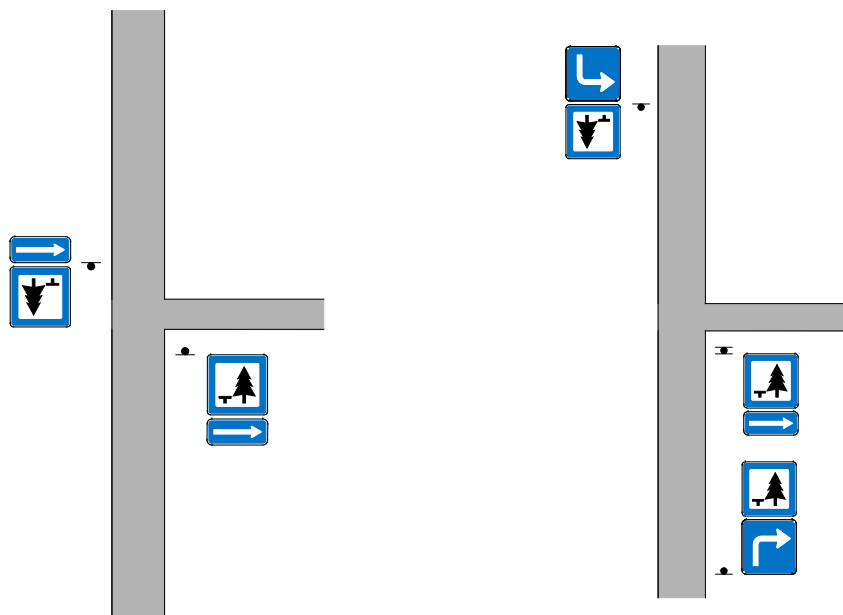
På M-tavle, opsat som vejvisning ved en sidevej, bør der anvendes vandret pil under tavlen.

På M-tavle, opsat som vejvisning ved en sidevej, bør der anvendes vandret pil under tavlen.

Afstand angives i km eller som multiplum af 100 m mellem symbolet og pilen.

Vejvisning til venstre i rundkørsler bør ikke ske ved dobbeltsidede tavler ved de enkelte tilfarter eller ved knækket venstre-pil, da dette kan lokke trafikanter til at køre venstre om i rundkørslen. Det kan derfor være nødvendigt at forvarsle vejvisningen.

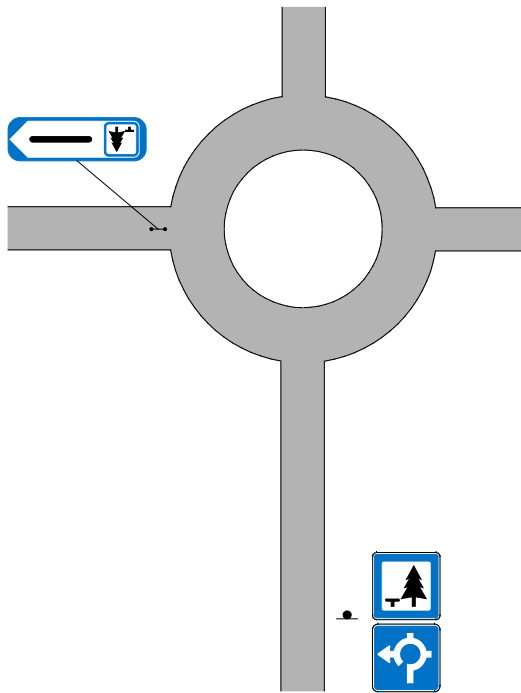
Figur 2.1. Eksempler på forvarsling.

Servicesymboler for overnatningssteder kan i visse tilfælde placeres på G 14 diagramorienteringstavle, som beskrevet i håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje.

Hvor der ikke er en diagramorienteringstavle, kan forvarslingen udføres med M-tavle med undertavle U 6,8, som viser et skematisk billede af rundkørslen.

Forvarslingen opsættes mindre end 100 m fra rundkørslen og må ikke kunne fjerne opmærksomheden fra vigepligtsituationen.

Figur 2.2. Eksempler på forvarsling af rundkørsel.

2.1.4 Placeringsmuligheder

Vejvisningen placeres efter de i håndbog: Generelt om vejvisning på almindelige veje, angivne regler.

3 ALMINDELIG SERVICEVEJVISNING

I dette kapitel beskrives hvordan der vejvises med servicetavler med almindelig servicevejvisning (også benævnt hvid/blå servicevejvisning).

3.1 Servicetavler – M

Bestemmelserne om vejvisningstavlers – herunder servicetavlers – udseende og betydning er bekendtgjort i kapitel 3 i Bekendtgørelse om vejafmærkning.

Bekendtgørelsen skal altid følges. Der må ved offentlige veje kun anvendes afmærkning, der er vist eller omtalt i bekendtgørelsen, eller som er godkendt af Vejdirektoratet. På statsveje skal afmærkning, der ikke er vist eller omtalt i bekendtgørelsen godkendes af Transportministeriet.

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 41:

Servicetavler til almindelig servicevejvisning er rektangulære med blå rand og hvidt midterfelt med sort symbol. Tavle M 21 har dog rødt symbol. Tavlerne M 52,2, M 53 og M 54 har hvide symboler på brun baggrund. Flere symboler kan anføres på samme tavle. Servicetavler til særlig servicevejvisning er rektangulære med sort rand og hvidt midterfelt med sort symbol.

Stk. 2. Tavler, der opsættes i nogen afstand fra anlægget, forsynes med afstandsangivelse under midterfeltet eller på undertavle.

Stk. 3. Tavler, der på motorvej opsættes i nogen afstand fra anlægget, forsynes med afstandsangivelse til højre for eller under det hvide midterfelt.

Stk. 4. Tavler, der forvarsler servicemål beliggende på en sidevej, forsynes med undertavle U 6. Afstand til sidevejen kan anføres ved pilen.

Kilde: BEK nr. 802 af 4. juli 2012

Almindelig servicevejvisning skal være trafikalt begrundet, jf. afsnit 1.4.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 336:

Servicevejvisning skal udføres med servicesymboler frem for tekst, jf. dog §§ 346, 347 og 349.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Hermed menes, at der fx ikke skrives "Golfbane", idet der findes et servicesymbol for golfbane.

Godkendte symboler er ofte hurtigere for trafikanterne at opfatte end tekst.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 1, stk. 3:

Der må ved offentlige veje kun anvendes afmærkning, der er vist eller omtalt i bekendtgørelse om vejafmærkning, eller som er godkendt af Vejdirektoratet, jf. dog stk. 4. Vej- og gadenavneskilte, husnumre og lignende betragtes i denne forbindelse ikke som vejafmærkning.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Der må således ikke anvendes firmamærke, reklame, logo eller lignende på vejvisningstavler jf. færdselslovens § 99.

Det er endvidere ikke tilladt at anføre kvalitet vha. fx stjerner eller oplysninger om hvilke betalingskort der kan benyttes

Er et servicemål lukket i en længere periode bør servicevejvisningen fjernes (tildækkes, overstreges, sammenklappes, nedtages el. lign.).

Vejmyndigheden træffer aftale med servicemålets ejer om hvem der skal forestå fjernelsen af vejvisningen.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 337:

Fra motortrafikveje må der kun vejvises til servicemål, der er åbne hele året.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Servicemål er mål, som ikke er geografiske mål.

I bilag 2 ses hvorfra der kan vejvises med hvid/blå servicevejvisning

3.2 Terminalmål

Terminalmål er containerhavne, havne, færgeoverfarter, lufthavne, jernbanestationer, busterminaler mv., som bl.a. findes på Geodatastyrelsens (Tidligere Kort og Matrikelstyrelsens) færdselskort i mål 1:200.000.

Derudover omfatter terminalmål også transportcentre.

Til følgende terminalmål findes der servicesymboler:

- M 9 Containerhavn
- M 10 Færge for cyklende og gående
- M 11 Færge
- M 12 Lufthavn
- M 13 Jernbanestation
- M 14 Busterminal
- M 15 Transportcenter
- M 16 Parker og rejs

M 9

M 10

M 11

M 12

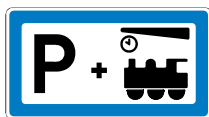
M 13

M 14

M 15

M 16

Uddrag fra bekendtgørelse om vejafmærkning, § 42:**M 11 Færge**

Tavlen angiver overfartssted med færge, der medtager motorkøretøjer.

M 12 Lufthavn

Tavlen angiver lufthavn eller flyveplads, der må beflyves af taxify.

M 13 Jernbanestation

Tavlen angiver jernbanestation, hvorfra der afgår persontog.

M 14 Busterminal

Tavlen angiver terminal, hvorfra der udgår busser i fast rutetrafik.

M 15 Transportcenter

Tavlen angiver center med plads til omlæsning af gods med tilhørende servicefaciliteter.

M 16 Parker og rejs

Tavlen angiver parkeringsplads ved jernbanestation, busterminal eller færge. På tavlen kan også bruges symbol, der viser bus eller færge.

Kilde: BEK nr. 802 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 338:

Ved vejvisning til containerhavne, færger og lufthavne skal anvendes servicesymbolerne *M 9 Containerhavn*, *M 11 Færge* og *M 12 Lufthavn*.

Stk. 2. Til containerhavne, bilfærehavne og lufthavne kan vejvises fra nærmeste rutenummererede vej, eller som anført i Fjern- og nærmålskataloget, jf. cirkulære om rutenummerering af det danske vejnet og omlægning af hovedvejsnettet. Fjern- og nærmålskataloget findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Stk. 3. Til en bilfærgehavn vejvises med det geografiske navn på bilfærgens afgangsby uden *M 11 Færge*, indtil denne er nået.

Stk. 4. I bilfærgens afgangsby kan vejvises til bilfærgens destination.

Stk. 5. Vejvisning til færger, der alene betjener cyklende og gående skal ske med *M 10 Færge for cyklende og gående*.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Vejvisning til containerhavne, havne, lufthavne og bilfærgeoverfarter bør normalt ske med hvid/røde vejvisere, hvis målene samtidig udgør geografisk vejvisning.

Vejvisning til jernbanestationer, busterminaler, transportcentre og parker og rejs anlæg bør normalt ske med servicetavlerne *M 13*, *M 14*, *M 15* og *M 16*, men kan være udført som hvid/blå pil- eller tabelvejvisning, fx hvis det er nødvendigt at angive terminaler med navn.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 339:

Til transportcentre kan der vejvises fra nærmeste rutenummererede vej.

Stk. 2. *M 15 Transportcenter* skal suppleres med teksten "Transportcenter" og eventuelt geografisk navn.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 257, stk. 3 – 5:

Hvis der er servicesymboler på tavler, skal symbolernes bevægelsesretning være i overensstemmelse med den vejviste retning, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Ved ligeudvejvisning orienteres symbolet dog mod venstre. *M 12 Lufthavn* orienteres opad.

Stk. 5. Er der indsat mere end ét servicesymbol på en tavle, skal de anvendte symboler have samme højde.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Der må anvendes tekst til terminalmål.

Udformningen er anført i tegningsbilaget til håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje.

Det geografiske ankomstmål for færgen bør først anføres på de vejvisningstavler, der opsættes ved det geografiske afgangspunkt, eller ved det punkt i afgangsbym, hvor trafikanten skal vælge mellem forskellige færger evt. med forskellige ankomstmål.

Til jernbanestationer og busterminaler bør normalt kun vejvises indenfor tættere bebygget område.

Vejvisning med servicesymbolerne *M 13* og *M 14* anvendes først, hvor trafikanten ikke længere kan køre efter bynavnet eller centrum.

3.3 Offentlige og private virksomheder

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 340:

Når det er trafikalt begrundet, jf. § 334, kan der vejvises med tekst til følgende mål:

- 1) Almene institutioner og anlæg (hospitaller, skoler, sports-/idrætsanlæg og lignende).
- 2) Kulturelle institutioner (kulturhuse, forsamlingshuse, teatre og lignende).
- 3) Offentlige kontorer og servicefunktioner.
- 4) Industriområder.
- 5) Offentlige og private virksomheder.

Stk. 2. Der må kun vejvises med *M 21 Førstehjælp* til døgnåbne skadestuer, som kan yde førstehjælp.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Trafikal begrundelse er behandlet i afsnit 1.4.

Med døgnåbne skadestuer forstås skadestuer, som yder nødhjælp uden forudgående visitation. Vejvisningen skal ifølge international konvention ske i samråd med Dansk Røde Kors.

Hvis vejmyndigheden skønner, at den almindelige afmærkning med vejvisere, gadenavne og husnumre er utilstrækkelig til at vejlede trafikanterne til virksomheden, kan der vejvises til større offentlige kontorer, større private virksomheder, servicefunktioner, hospitaler, kursuscentre og skoler der i væsentligt omfang besøges af ikke lokalkendte trafikanter (fx på grund af kursusvirksomhed eller internationale aktiviteter).

Samtidigt skal vejvisning være påkrævet af færdsels- eller miljømæssige grunde.

Der kan vejvises til industriområder og større messe- og udstillingsområder.

Til følgende mål findes der servicesymboler:

- *M 21 Førstehjælp*
- *M 57 Industriområde*

M 21

M 57

Uddrag fra bekendtgørelse om vejafmærkning, § 42:

M 21 Førstehjælp

Tavlen angiver, at der kan ydes førstehjælp ved ulykker.

M 57 Industriområde

I forbindelse med symbolet kan eventuelt angives navnet på industriområdet.

Kilde: BEK nr. 802 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 341:

Når der vejvises til offentlige virksomheder, herunder institutioner, vejvises med hvid/blå vejviser.

Stk. 2. Vejvisning til industriområder skal ske med servicetavle *M 57 Industriområde*. Hvis industriområdet har et navn angives dette med hvid/blå vejvisere sammen med *M 57*.

Stk. 3. Når der vejvises til et servicemål beliggende indenfor tættere bebygget område, og servicemålet er af væsentlig interesse for ikke lokalkendte trafikanter, kan det ske fra nærmeste større vej.

Stk. 4. Når der vejvises til offentlige virksomheder og institutioner beliggende udenfor tættere bebygget område, og disse er af væsentlig interesse for ikke lokalkendte trafikanter, kan det ske fra nærmeste rutenummererede vej.

Stk. 5. Når der vejvises til større private virksomheder beliggende udenfor tættere bebygget område, kan det ske fra nærmeste rutenummererede vej.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Hvor der er behov for vejvisning til flere virksomheder, institutioner m.m. i et lokalområde navngives området. Der kan således vejvises til lokalområdet i stedet for til den enkelte virksomhed, institution m.m. Se Eksempel på vejvisning i større byer.

Der kan anvendes tekst til større offentlige og større private virksomheder.

Udformningen er anført i tegningsbilaget til håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje.

Der kan vejvises til døgnåbne skadestuer, hvor vejmyndigheden finder det nødvendigt.

3.4 Overnatningsmål

Ved overnatningsmål forstås både de enkle overnatningsformer og mål som hoteller, moteller og vandrerhjem.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 342:

Der kan vejvises til hytter med dag til dag udlejning, campingplads, samt til vandrerhjem, hotel, kro eller motel.

Stk. 2. Til følgende mål vejvises med servicetavler eller med en række servicesymboler samlet i en hvid/blå rutevejviser eller tabelvejviser:

- 1) M 31 Campingplads.
- 2) M 32 Campingplads for autocampere.
- 3) M 33 Campinghytter.
- 4) M 41 Vandrerhjem.
- 5) M 42 Hotel.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

M 31

M 32

M 33

M 41

M 42

Uddrag fra bekendtgørelse om vejafmærkning, § 42:**M 31 Campingplads**

Tavlen angiver campingplads for telte og campingvogne. Symbol for campingvogn eller en kombination af symbolerne for telt og campingvogn kan anvendes.

M 42 Hotel

"Motel" eller "Kro" kan angives med tekst.

Kilde: BEK nr. 802 af 4. juli 2012

Med hensyn til regler for anvendelse af M 30 Primitiv teltplads for stitrafikanter henvises til håndbog om Vejvisning på cykel-, ride- og vandreruter.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 343, stk. 1:

Servicetavle *M 31 Campingplads*, *M 32 Campingplads for autocampere* og *M 33 Campinghytter* må kun anvendes i forbindelse med campingpladser eller hytter, hvor det er dokumenteret, at de som minimum opfylder Naturstyrelsens "Campingreglement".

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

En campingplads kan være indrettet til mere end én campingform fx telte, vogne og hytter.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 343, stk. 2:

M 32 Campingplads for autocampere kan dog også anvendes i større byer som vejvisning til lokalteter, hvor overnatning med autocampere er tilladt.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Som vejvisning til sådanne pladser anvendes *M 32 Campingplads for autocampere*. Vejvisning til parkeringsplads for autocampere anvendes *E 33 Parkering* med undertavle *U 33,9 Autocamper*.

Se også håndbog om Parkeringsvejvisning.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 344:

Servicetavle *M 41 Vandrerhjem* må kun anvendes i forbindelse med vandrerhjem, hvor det er dokumenteret, at de som minimum opfylder de af Danhostel opstillede kvalitetskrav.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 345:

Servicetavle *M 42 Hotel* må kun anvendes i forbindelse med hotel, kro eller motel, der opfylder bestemmelserne i lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v., og som har flere end 3 soverum med tilsammen flere end 8 sovepladser. Det skal være dokumenteret, at kravene i 1. pkt., er opfyldt.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 346:

Inden for tættere bebygget område må navn på overnatningsmål kun anføres på vejvisere, hvis der er flere overnatningsmål af samme type i byen i umiddelbar nærhed af hinanden, og hvis vejbestyrelsen etablerer en sammenhængende vejvisning til overnatningsmål.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Det skal sikres, at trafikanter der søger et mål ledes mod dette første gang vejviserne observeres på vejnettet. Det er dog tilladt i et vejkrøds, hvor der vejvises til navngivet mål i den ene retning, at anvende en enkelt vejviser for de øvrige mål med den/de relevante M-tavler suppleret med tekst "Øvrige".

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 347:

Udenfor tættere bebygget område må overnatningsmålets navn kun anføres, hvor der i et vejkryds vejvises til samme type overnatningssted i flere retninger.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 348:

Til overnatningsmål kan der vejvises fra nærmeste rutenummererede vej.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Til overnatningsmål beliggende i større bysamfund bør der normalt ikke vejvises, med mindre det af vejmyndigheden skønnes at den almindelige afmærkning med vejvisning og gadenavne er utilstrækkelig. Større bysamfund defineres som byer med et indbyggertal større end 10.000 indbyggere.

3.5 Fritids- og turistmål

Fritids- og turistmål er mål, som trafikanterne søger i deres fritid.

Der kan vejvises til kirker, større idrætsanlæg, naturområder, fritidsområder, større turistanlæg, fiskesøer og golfbaner.

Der kan vejvises til offentligt tilgængelige badesteder såvel indendørs (svømmehaller) som udenørs (friluftsbad og badestrand).

Der kan vejvises til følgende typer af seværdigheder og turistattraktioner: Museer, samlinger, særlige naturseværdigheder og udsigtssteder, zoologiske haver og dyreparker, slotte og herregårde, parker og større haveanlæg, forlystelsesparker og oplevelsescentre, fortidsminder, lokaliteter af historisk eller kulturel betydning, udflugtssteder, kirker af særlig historisk eller kulturel betydning samt seværdigheder og attraktioner optaget på UNESCO verdensarvsliste samt godkendte nationalparker.

Der vejvises normalt kun til seværdigheder, turistattraktioner mv., hvis de kan godkendes som betydende seværdigheder.

Vejvisning til seværdigheder, turistattraktioner og nationalparker bør normalt ske med hvid/blå vejvisere med angivelse af seværdighedens betegnelse med servicesymbol *M 52,1*, *M 52,2*, *M 53* eller *M 54* anbragt i roden.

Til følgende fritids- og turistmål findes der servicesymboler:

- *M 35,1 Udendørs badested*
- *M 35,2 Indendørs badested*
- *M 36 Golfbane*
- *M 37 Fiskesø (Put and Take)*
- *M 51 Kirke*
- *M 52,1 Lokal seværdighed*
- *M 52,2 National seværdighed*
- *M 53 UNESCO verdensarvsmonument*
- *M 54 Nationalpark*

M 35,1

M 35,2

M 36

M 52,2

M 53

M 37

M 51

M 52,1

M 54

Uddrag fra bekendtgørelse om vejafmærkning, § 42:

M 35 Badested

Indendørs badested markeres med tagsymbol over badesymbolet.

M 51 Kirke

Tavlen angiver kirke, synagoge eller lignende.

Kilde: BEK nr. 802 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 349:

Servicevejvisning med tekst må kun ske til følgende mål:

- 1) Badesteder.
- 2) Større rekreative mål (naturområder, nationalparker, fritids- og turistanlæg og lign.).
- 3) Betydende seværdigheder og turistattraktioner.
- 4) Kirker.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 350:

Vejvisning til udendørs badesteder må kun ske med servicetavle M 35 Badested, mens vejvisning til indendørs badesteder kun må ske med servicetavle M 35 Badested med tagsymbol.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 351:

Når der vejvises til badesteder beliggende indenfor tættere bebygget område, kan der vejvises ved indkørslen til badestedet eller ved nærmeste større vej.

Stk. 2. Når der vejvises til badesteder beliggende udenfor tættere bebygget område, kan der vejvises fra nærmeste større vej angivet på Kort- og Matrikelstyrelsens kort i målestok 1:200.000. Kortet findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Er det nødvendigt at angive navn på badestedet anvendes hvid/blå vejviser med servicesymbol M 35,1 eller M 35,2 i roden.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 352:

Når der vejvises til kirker beliggende indenfor tættere bebygget område, kan der vejvises fra nærmeste større vej.

Stk. 2. Når der vejvises til kirker beliggende udenfor tættere bebygget område, kan der vejvises fra nærmeste større vej angivet på Kort- og Matrikelstyrelsens kort i målestok 1:200.000. Kortet findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Vejvisning til kirker bør normalt ske med servicetavle M 51. Tavlen bør normalt kun anvendes i forbindelse med kirke, synagoge eller lignende, hvor der foregår religiøse handlinger.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 353:

Servicetavle M 36 *Golfbane* må kun anvendes i forbindelse med golfbaner, som er åbne hver dag i sæsonen, for både medlemmer og ikke medlemmer.

Stk. 2. Til golfbane og fiskesø kan der vejvises fra nærmeste større vej, angivet på Kort- og Matrikelstyrelsens kort i målestok 1:200.000. Kortet findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 354:

Servicetavle M 37 *Fiskesø (Put and Take)* må kun anvendes, hvor der er mulighed for at fiske uden offentligt fisketegn.

Stk. 2. Ejeren af fiskesøen skal over for vejbestyrelsen dokumentere, at fiskesøen som minimum opfylder følgende kvalitetskrav:

- 1) Fiskesøen skal være godkendt i henhold til gældende lovgivning.
- 2) Søen skal være mindst 2.000 m² stor med en dybde på mindst 1,5 m.
- 3) Der skal udsættes mindst 1,5 kg fisk pr. solgt 8 timers kort/dagkort.
- 4) Der skal være renseplads med rindende vand og opsamling af affald i lukket container.
- 5) Der skal være affaldsstativer.
- 6) Der skal være adgang til toilet.
- 7) Der skal være adgangsvej med jævn belægning, som uden besvær kan benyttes i hele åbningstiden.
- 8) Der skal være tilstrækkelige parkeringsforhold.
- 9) Der skal være opsat en vejrbestandig informationstavle, som på dansk, engelsk og tysk oplyser om åbningstider (hvilke måneder, hvilke ugedage og hvilke tidspunkter på dagen) samt om udsatte fiskearter og pris for køb af fiskekort (dag- og timekort).
- 10) Der skal være en telefon med tydeligt opslag om nummer på opsyn og nødhjælpsnummer ved søer, som ikke betjenes personligt i hele åbningstiden. Opsyn skal i disse tilfælde kunne kontaktes telefonisk i hele åbningstiden.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

M 52 Betydende seværdighed

Lokal seværdighed – M 52,1

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 355:

Servicesymbol *M 52,1 Lokal seværdighed* må kun anvendes i forbindelse med seværdigheder og attraktioner af høj kvalitet og stor offentlig interesse, jf. stk. 2.

Stk. 2. Afmærkning jf. stk. 1, forudsætter, at det over for vejbestyrelsen eller vejmyndigheden er dokumenteret, at seværdigheden eller attraktionen som minimum opfylder følgende kvalitetskrav:

- 1) Den skal have interesse for en bred målgruppe. Dette skal dokumenteres ved oplysning om besøgstal eller materiale, der beskriver seværdighedens eller attraktionens oplevelsesværdi for både den danske befolkning og for udenlandske turister.
- 2) Den skal mindst være åben for publikum 5 timer om dagen, 5 dage om ugen i perioden 1. maj til 30. september.
- 3) Der skal i umiddelbar tilknytning til den være opsat en informationstavle, hvor det på dansk, engelsk og tysk oplyses, i hvilke måneder, dage og timer publikum har adgang til den. Det gælder dog ikke naturområder, fortidsminder og lignende med ubegrænset adgang. Informationstavlen skal endvidere indeholde en beskrivelse af seværdighedens eller attraktionens art og karakter. For entrébetingede seværdigheder eller attraktioner skal der endvidere oplyses om aktuelle priser.
- 4) Den skal fremstå velplejet og velholdt.
- 5) Der skal være en adgangsvej med jævn belægning til den.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Vejmyndigheden opretholder en samlet fortegnelse over de seværdigheder, der af vejmyndigheden har fået godkendelse til servicevejvisning med *M 52,1 Lokal seværdighed*.

National seværdighed – *M 52,2*

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 356:

Servicesymbol *M 52,2 National seværdighed* må kun anvendes til seværdigheder og attraktioner, som har en særlig kulturhistorisk, naturmæssig eller oplevelsesmæssig værdi på nationalt eller internationalt niveau.

Stk. 2. Servicevejvisning med *M 52,2 National seværdighed* må kun ske med Vejdirektoratets godkendelse efter indstilling fra Kulturstyrelsen, Naturstyrelsen og VisitDenmark.

Stk. 3. Seværdigheden eller attraktionen skal opfylde følgende kvalitetskrav:

- 1) Den skal have en helt særlig kvalitet og oplevelsesværdi, der gør, at den kan karakteriseres som "betydningsfuld seværdighed af national interesse".
- 2) Dens kerneoplevelse og værdi skal være permanent og ikke betinget af særarrangementer eller andre aktiviteter af midlertidig karakter.
- 3) Den skal mindst være åben 5 timer om dagen, 5 dage om ugen.
- 4) Der skal i umiddelbar tilknytning til den være opsat en informationstavle, hvor det på dansk, engelsk og tysk oplyses, i hvilke måneder, dage og timer publikum har adgang til den. Det gælder dog ikke naturområder, fortidsminder og lignende med ubegrænset adgang. Informationstavlen skal endvidere indeholde en beskrivelse af seværdighedens art og karakter. For entrébetingede seværdigheder eller attraktioner, skal der endvidere oplyses om aktuelle priser.
- 5) Den skal fremstå velplejet og velholdt.
- 6) Der skal være en adgangsvej med jævn belægning til den.
- 7) Der skal være tilstrækkelige parkeringsforhold i dens nærhed.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Alle seværdigheder der er godkendt til servicevejvisning med henholdsvis *M 52,2 National seværdighed* fremgår af en liste (se bilag 9), der er udarbejdet i samråd med Samarbejdsudvalget vedrørende Servicevejvisning og Turistinformation.

M 53 UNESCO verdensarvsmonument

Servicesymbol *M 53 UNESCO verdensarvsmonument* anvendes til seværdigheder af international interesse.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 357:

Servicevejvisning med *M 53 UNESCO verdensarvsmonument* må kun anvendes med Vejdirektoratets godkendelse efter indstilling fra Kulturstyrelsen.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Alle seværdigheder der er godkendt til servicevejvisning med *M 53 UNESCO verdensarvsmonument* fremgår af en liste (se bilag 9), der er udarbejdet i samråd med Samarbejdsudvalget vedrørende Servicevejvisning og Turistinformation.

M 54 Nationalpark

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 358:

Servicesymbol *M 54 Nationalpark* må kun anvendes til nationalparker, der er udpeget i henhold til gældende lov om nationalparker.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Alle nationalparker, der er godkendt til servicevejvisning med *M 54 Nationalpark*, fremgår af en liste (se bilag 9), der er udarbejdet i samråd med Naturstyrelsen.

Ved indkørsel til nationalparken kan der anvendes nationalparktavle.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 303:

H 49 skal placeres i vejens højre side umiddelbart før nationalparkens afgrænsning.

Stk. 2. Versalhøjden på nationalparktavle må ikke overstige 143 mm.

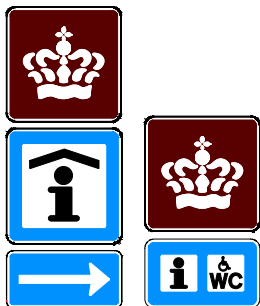
Stk. 3. *H 49* må ikke anvendes på motorveje.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

På bagsiden kan der vises ophør af nationalparken.

Nationalparktavlen opsættes normalt lavt.

Der kan vejvises til informationscenter i nationalparken som en kombination af tavlerne *M 54 Nationalpark* (brun/hvid) og *M 61 Information* (blå/hvid) inkl. *UD 1* undertavle med retningsangivelse.

3.5.1 Tekst på vejvisere

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 349:

Servicevejvisning med tekst må kun ske til følgende mål:

- 1) Badesteder.
- 2) Større rekreative mål (naturområder, nationalparker, fritids- og turistanlæg og lign.).
- 3) Betydende seværdigheder og turistattraktioner.
- 4) Kirker.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Teksten "Vejkirke" kan anføres i stedet for kirkens navn.

Til nationalparker anvendes symbol *M 54 Nationalpark* efterfulgt af teksten "Nationalpark". Dvs. uden nationalparkens navn, fx Thy, på vejvisere.

3.5.2 Hvorfra vejvises

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 351:

Når der vejvises til badesteder beliggende indenfor tættere bebygget område, kan der vejvises ved indkørslen til badestedet eller ved nærmeste større vej.

Stk. 2. Når der vejvises til badesteder beliggende udenfor tættere bebygget område, kan der vejvises fra nærmeste større vej angivet på Kort- og Matrikelstyrelsens kort i målestok 1:200.000. Kortet findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 352:

Når der vejvises til kirker beliggende indenfor tættere bebygget område, kan der vejvises fra nærmeste større vej.

Stk. 2. Når der vejvises til kirker beliggende udenfor tættere bebygget område, kan der vejvises fra nærmeste større vej angivet på Kort- og Matrikelstyrelsens kort i målestok 1:200.000. Kortet findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 353, stk. 2:

Til golfbane og fiskesø kan der vejvises fra nærmeste større vej, angivet på Kort- og Matrikelstyrelsens kort i målestok 1:200.000. Kortet findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 359:

Når der vejvises med *M 52,1* til lokale seværdigheder beliggende indenfor tættere bebygget område, kan der vejvises fra indkørslen til seværdigheden.

Stk. 2. Når der vejvises med *M 52,1* til lokale seværdigheder, andre seværdigheder, turistattraktioner og større rekreative mål beliggende udenfor tættere bebygget område, kan der vejvises fra nærmeste større vej, angivet på Kort- og Matrikelstyrelsens kort i målestok 1:200.000. Kortet findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Stk. 3. Når der vejvises med *M 52,2* og *M 53* beliggende indenfor tættere bebygget område, kan der vejvises fra nærmeste ringvej eller større overordnede vej.

Stk. 4. Når der vejvises med *M 52,2* og *M 53* beliggende udenfor tættere bebygget område, kan der vejvises fra nærmeste rutenummererede vej.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 360:

Når der vejvises med *M 54* til nationalparker, kan der vejvises fra nærmeste rutenummererede vej eller som angivet i Fjern- og nærmålskataloget, jf. cirkulære om rutenummerering af det danske vejnet og omlægning af hovedvejsnettet. Fjern- og nærmålskataloget findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

3.6 Andre mål**3.6.1 Måltyper**

Der kan vejvises med disse servicesymboler:

- *M 17 Posthus*
- *M 22 Telefon*
- *M 23 Værksted*
- *M 24 Tankanlæg*
- *M 34 Rasteplass*
- *M 43 Restaurant*
- *M 45 Cafeteria*
- *M 46 WC*
- *M 47 Tømning af kemisk toilet*
- *M 61,1 Udendørs information*
- *M 61,2 Indendørs information*

M 17

M 22

M 23

M 24

M 34

M 43

M 45

M 46

M 47

M 61,1

M 61,2

Uddrag fra bekendtgørelse om vejafmærkning, § 42:**M 24 Tankanlæg**

Med undertavle *UE 33,4* angives, at der er lademulighed for elbil.

M 34 Rasteplads

Tavlen angiver parkeringsplads med borde og bænke for kortvarigt ophold.

M 46 WC

Tavlen angiver toilet eller tørkloset. Hvis toilettet er indrettet for handicappede, forsynes tavlen med invalidesymbol.

M 61 Information

Tavlen angiver turistbureau, turistinformationstavle eller anden information. Informationens art kan angives med tekst. Er informationen indendørs, angives dette med tagsymbol over i'et.

Kilde: BEK nr. 802 af 4. juli 2012

3.6.2 Hvordan og hvorfra vejvises**Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 361:**

Til følgende mål må kun vejvises med servicetavler eller med en eller flere mindre servicetavler samlet i en hvid/blå rutevejviser eller tabelvejviser:

- 1) Posthus.
- 2) Telefon.
- 3) Bilværksted og lignende.
- 4) Tankanlæg.
- 5) Rasteplads.
- 6) Restaurant.
- 7) Cafeteria.
- 8) WC.
- 9) Tømningsplads for kemiske toiletter.
- 10) Turistinformation.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 362:

Til posthus, herunder postbutikker med samme funktion som posthus, kan vejvises med servicetavle *M 17*.

Stk. 2. Til posthus, herunder postbutikker, kan der vejvises fra nærmeste større vej.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 363:

Servicetavle *M 23 Værksted* må kun anvendes i områder, hvor værksteder er sjældne, og kun i forbindelse med værksteder, der er vanskelige at observere fra den vej, som tavlen opsættes ved.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 364:

Servicetavle *M 24 Tankanlæg* må kun anvendes, hvis:

- 1) der findes tanke med brændstof til alle almindeligt forekommende motorkøretøjstyper,
- 2) der kan købes brændstof hele døgnet, og
- 3) tankanlægget ikke er umiddelbart synligt fra den vej, som tavlen opsættes ved.

Stk. 2. Betingelsen i stk. 1, nr. 3, kan dog fraviges, hvor tankanlægget er placeret således, at trafikkanterne ser tankanlægget så sent, at de kan forventes at reagere til fare for de øvrige trafikanter.

Stk. 3. Til tankanlæg eller værksted beliggende uden for tættere bebygget område kan der vejvises fra nærmeste rutenummererede vej, hvis tankanlægget eller værkstedet er beliggende inden for 1 km fra den rutenummererede vej.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Til tankanlæg beliggende indenfor tættere bebygget område bør der normalt kun vejvises, hvor det ikke af byens størrelse kan forventes, at der er tankanlæg, og hvor der er stor afstand mellem døgndåbne tankningsmuligheder.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 365:

Vejvisning til rasteplads forsynet med borde og siddepladser, må kun ske med servicetavle *M 34 Rasteplads*.

Stk. 2. Andre vige- og parkeringspladser skal afmærkes med *E 33 Parkering*.

Stk. 3. Til rasteplads, beliggende ved en sidevej tæt på en overordnet vej, kan der vejvises fra den overordnede vej.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Hvis der i forbindelse med rastepladsen findes særlige faciliteter fx information eller toilet, kan dette angives med symbol i mindre felter under feltet der angiver rastepladsen.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 366:

Servicetavle *M 43 Restaurant* må kun anvendes i forbindelse med restauranter, hvor der dagligt er indendørs servering af mindst 2 hovedmåltider.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 367:

Servicetavle *M 45 Cafeteria* anvendes til at angive, at der er servering af enklere måltider fx kaffe, te og smørrebrød.

Stk. 2. Der skal være mulighed for at nyde måltidet indendørs og for at sidde ned og sætte tallerken, glas eller lignende fra sig.

Stk. 3. Tavlen må ikke anvendes, hvis der i forvejen er afmærket med servicetavle *M 43 Restaurant*.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 368:

Til spisesteder beliggende uden for tættere bebygget område kan der vejvises med *M 43* og *M 45* fra nærmeste større vej, anført på Kort- og Matrikelstyrelsens kort i målestok 1:200.000. Kortet findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 369:

Servicetavle *M 46 WC* må kun anvendes til at angive toilet eller tørkloset.

Stk. 2. Hvis toilettet er indrettet for handicappede, skal tavlen forsynes med handicapsymbol.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 370:

Servicetavle *M 47 Tømning af kemisk toilet* må kun anvendes på rastepladser, hvor der er tømningssmuligheder for kemiske toiletter gennem en brønd på pladsen.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 371:

Vejvisning med *M 46 WC* og *M 47 Tømning af kemisk toilet* kan ske ved indkørslen til rastepladsen.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 372:

Servicetavle *M 61 Informationstavle* skal anvendes til at angive, at der på parkeringspladser, rastepladser eller lignende findes informationstavle eller anden tilsvarende information.

Stk. 2. Servicetavle *M 61* skal opsættes ved indkørslen til rastepladsen.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 373:

Servicetavle *M 61* med tagsymbol må kun anvendes efter samråd med Dansk Turismefremmes Autorisationsordning. Såfremt der ydes landsdækkende turistinformation og -service, kan der anføres teksten "Bureau" på en undertavle.

Stk. 2. Når *M 61* anvendes til at angive indendørs bemandet information kan den opsættes ved nærmeste større vej, hvor vejbestyrelsen finder det påkrævet.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

4 SÆRLIG SERVICEVEJVISNING

4.1 Indledning

I dette afsnit er beskrevet, hvordan og i hvilket omfang der kan etableres særlig servicevejvisning til private virksomheder i det åbne land (også benævnt sort/hvid vejvisning).

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 41:

Servicetavler til almindelig servicevejvisning er rektangulære med blå rand og hvidt midterfelt med sort symbol. Tavle *M 21* har dog rødt symbol. Tavlerne *M 52,2*, *M 53* og *M 54* har hvide symboler på brun baggrund. Flere symboler kan anføres på samme tavle. Servicetavler til særlig servicevejvisning er rektangulære med sort rand og hvidt midterfelt med sort symbol.

Stk. 2. Tavler, der opsættes i nogen afstand fra anlægget, forsynes med afstandsangivelse under midterfeltet eller på undertavle.

Stk. 3. Tavler, der på motorvej opsættes i nogen afstand fra anlægget, forsynes med afstandsangivelse til højre for eller under det hvide midterfelt.

Stk. 4. Tavler, der forvarsler servicemål beliggende på en sidevej, forsynes med undertavle *U 6*. Afstand til sidevejen kan anføres ved pilen.

Kilde: BEK nr. 802 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 375:

Særlig servicevejvisning skal ikke være trafikalt begrundet.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Se også afsnit 1.4 om trafikal begrundelse.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 376:

Særlig servicevejvisning kan kun opsættes på almindelige veje, der også er offentlige veje.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Ved almindelige veje forstås veje, som ikke er motorveje.

4.2 Måltyper

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 377:

Der kan kun etableres særlig servicevejvisning til virksomheder, der ligger i landzone eller uden for tættere bebygget område, afmærket med *E 55 Tættere bebygget område*.

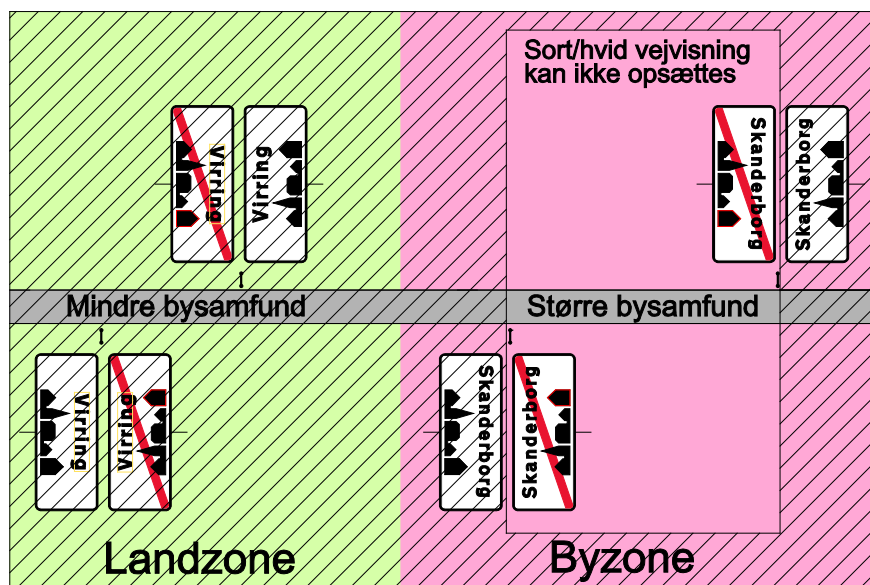
Stk. 2. Der kan dog vejvises med symbol for dagligvareforretninger ved indkørslen til landsbyer med indbyggertal under 1.000 indbyggere.

Stk. 3. Der kan ikke opsættes særlig servicevejvisning i byzone, medmindre den eneste eller nærmeste vej frem til virksomheden er via et kryds i byzonen.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Dette indebærer, at der ikke kan vejvises til virksomheder beliggende i de i kommuneplanen udlagte byzonebyer inden for tavlerne *E 55 Tættere bebygget område*.

Der kan vejvises til virksomheder i mindre bysamfund beliggende i landzone, selv om de er afmærket med *E 55 Tættere bebygget område*.

Figur 4.1. Illustration, der viser hvor der kan vejvises til virksomheder med særlig servicevejvisning.

Vejvisningen har til formål at informere trafikanterne om, at der er dagligvareforretninger i landsbyen. Vejvisningen opsættes på en selvstændig vejviser som anført i afsnit 4.3-4.6 ved siden af den geografiske vejvisning til landsbyen. Der vejvises ikke til dagligvareforretning(er) i vejkryds indenfor byzone afmærket med E 55 Tættere bebygget område.

Vejmyndigheden bør udarbejde et lokalt skiltereglement for, hvilke typer af virksomheder der kan få vejvisning.

I bilag 3 er der udarbejdet en liste med eksempler på typer af virksomheder, der eventuelt kan få vejvisning. Listen kan anvendes til inspiration.

Efter vejlovgivningen er det vejmyndigheden der skal sørge for at fjerne eller tildække vejtafler, men det kan overdrages til ansøgeren at sørge for det. Vejmyndigheden kan ved tilladelsen til opsætning af særlig servicevejvisning stille vilkår om, at tavlen tildækkes, hvis virksomheden har lukket på et tidspunkt, hvor trafikanterne kunne forvente, at der var åbent.

Virksomhedens åbningstid/sæson er den sædvanligvis forventede åbningstid eller sæson for den pågældende virksomhedstype.

Virksomheder skal indsende en ansøgning for at komme i betragtning til vejvisning. Ansøgningsskema kan ses på Vejdirektoratets hjemmeside.

Ansøgningsskemaet sendes til den vejmyndighed, der er ansvarlig for vejvisningen i krydset.

Der er udarbejdet et forslag til vejledning og tjekliste vedr. sort/hvid vejvisning (bilag 4).

4.3 Hvordan vejvises

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 380:

Der må kun vejvises med pilvejviser *F 30* eller med servicetavlerne *M 100,1* eller *M 100,2*.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

F 30 Pilvejviser

M 100,1

M 100,2

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 381:

Der må ikke anvendes andre symboler end dem, der er godkendt til særlig servicevejvisning af Vejdirektoratet.

Stk. 2. Hvis der findes et symbol, der er godkendt til særlig servicevejvisning, skal dette anvendes uden supplerende tekst.

Stk. 3. Symboler, der anvendes til almindelig servicevejvisning, kan ikke anvendes til særlig servicevejvisning.

Stk. 4. Hvor symboler ikke kan anvendes, anføres i stedet tekst for virksomhedens type. Der må ikke anvendes virksomhedsnavn eller logo.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Derfor skrives der fx "Cafe" i stedet for at vise symbol med en kaffekop, ligesom der fx anvendes teksten "Gårdbutik" i stedet for navnet "Sandholm flæsk".

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 382:

Tekststørrelsen på pilvejvisere udføres en versalhøjde mindre end den øvrige vejvisning på vejvisningsstedet.

Stk. 2. Er der ingen eksisterende vejvisning i krydset, udføres tekststørrelsen en versalhøjde mindre end den, der er gældende for servicevejvisning i øvrigt.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Servicetavle med symbol udføres i størrelse på 50 x 50 cm på veje, hvor den ønskede hastighed er større end eller lig med 60 km/h og på 30 x 30 cm for lavere hastigheder.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 383:

På pilvejviseren angives afstand i hele kilometer fra vejvisningsstedet til målet.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

På servicetavlerne anføres retning og afstand som anført i kapitel 2.

4.4 Hvorfra vejvises

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 378:

Der kan vejvises fra nærmeste større vej, hvor alle trafikanter har adgang, jf. Kort- og Matrikelstyrelsens kort i målestok 1:200.000. Kortet findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Stk. 2. Der kan ikke vejvises fra motortrafikveje.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 379:

Særlig servicevejvisning må ikke opsættes i større komplicerede vejkryds, som har svingbane og en forstærket vejvisning med tabelvejvisere.

Stk. 2. Særlig servicevejvisning må ikke forvarsles.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Såfremt vejmyndigheden konkret vurderer, at det ikke er trafiksikkerhedsmæssigt forsvarligt at opsætte vejvisning til virksomheden det pågældende sted, kan vejmyndigheden afvise vejvisningsønsket, jf. vejlovens § 10 stk. 2.

Den trafiksikkerhedsmæssige vurdering bør foretages i samråd med politiet.

4.5 Antal af vejvisningsmål

Undersøgelser har påvist, at fire informationer er det maksimale antal informationer trafikanterne kan overskue i et kryds, jf. afsnit 1.3.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 384:

Når der vejvises til virksomheder i det åbne land, må der maksimalt være vejvist til fire vejvisningsmål i et vejkryds.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

I enkelte kryds kan det være trafikalt begrundet at opsætte ekstra vejvisning i form af geografiske mål eller servicemål udover de fire vejvisningsinformationer. I disse tilfælde foretager vejmyndigheden en samlet vurdering af de trafiksikkerhedsmæssige forhold ved den ekstra vejvisning.

Hvis der allerede er fire eller flere vejvisningsinformationer i et kryds, kan der ikke opsættes vejvisning til virksomheder i det åbne land, som ikke er begrundet i trafiksikkerhed eller trafikafvikling. Ligeud vejvisning medregnes ikke.

Såfremt der er etableret vejvisning til virksomheder i det åbne land i et kryds, og der opstår et trafikalt behov for at etablere trafikalt begrundet vejvisning således at antallet af vejvisningsmål overstiger fire, bør den vejvisning, der ikke er trafikalt begrundet overvejes nedtaget.

Proceduren for nedtagning er beskrevet i afsnit 4.9.

En vejvisningsinformation kan bestå af et rutenummer, et geografisk mål, et servicemål eller evt. et symbol knyttet til det geografiske mål.

Kombination af fx et geografisk mål og et rutenummer kan betragtes som én vejvisningsinformation (se nedenstående eksempel, hvor hver linje kan betegnes som ét vejvisningsmål).

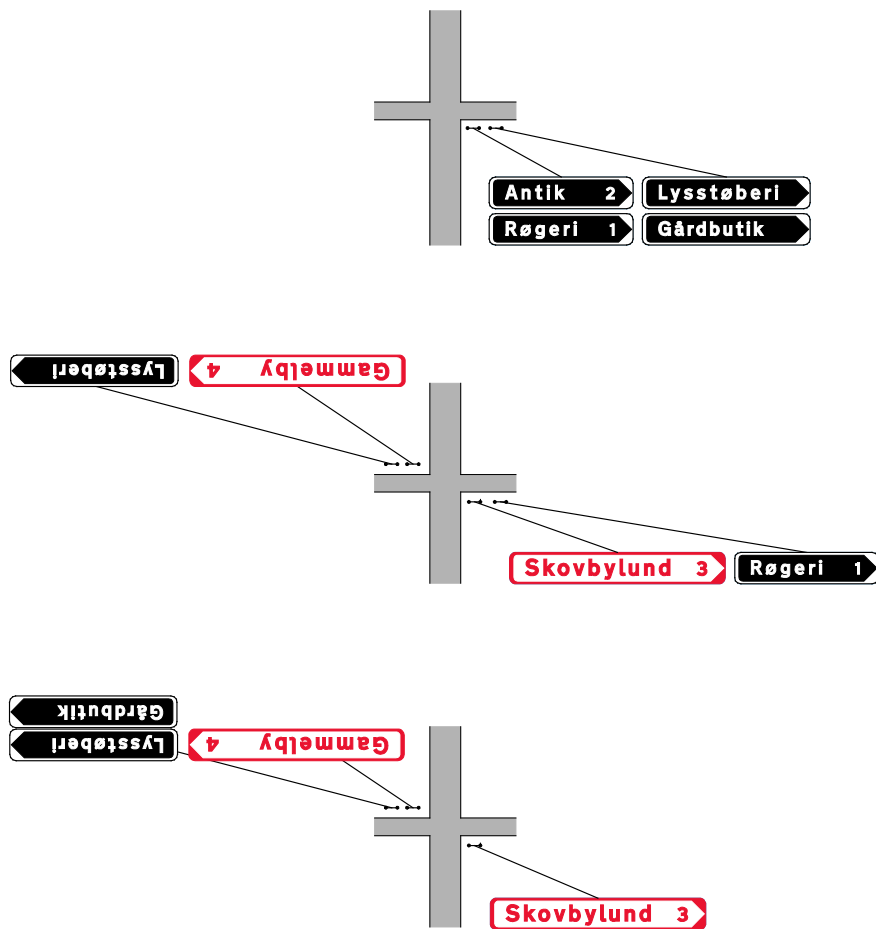
445 **Odder**

9 **Tårs**

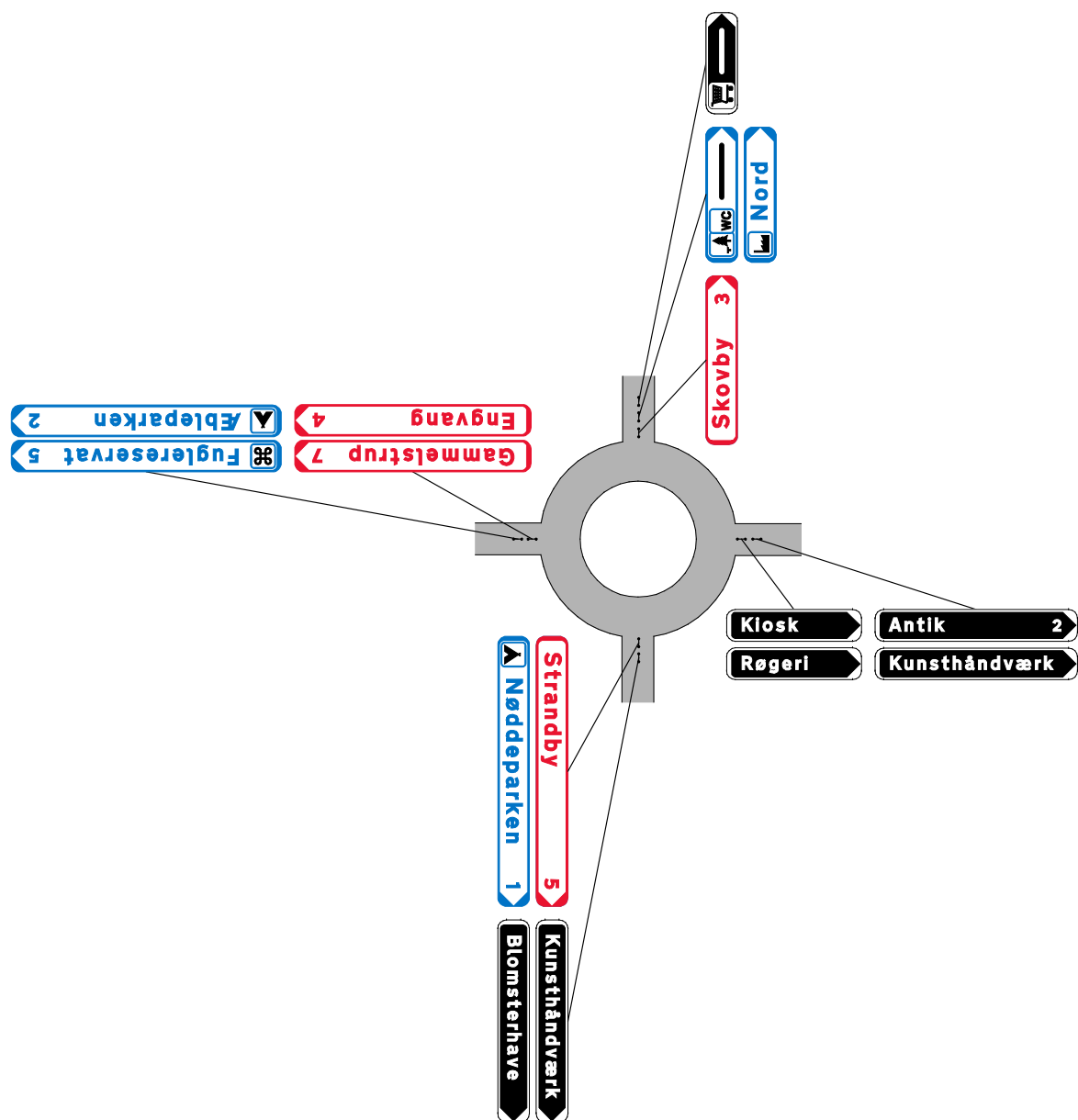
Fruering

 Nord

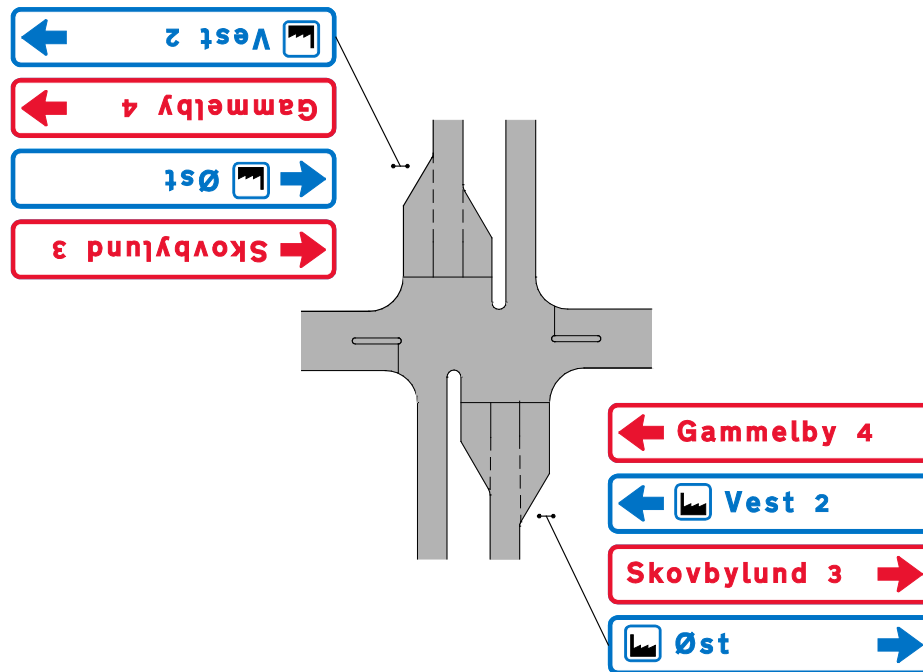
Figur 4.2. Eksempler på vejvisningsinformation.

Figur 4.3. Eksempler på fire vejvisningsinformationer pr. kryds.

Figur 4.4. Eksempler på fire vejvisningsinformationer pr. kryds.

Figur 4.5. Eksempel på tabelvejvisning i kompliceret kryds.

Såfremt pilvejvisere erstattes af tabelvejvisere, skal eventuel vejvisning der ikke er begrundet i hensynet til trafiksikkerhed eller trafikafvikling fjernes.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 379:

Særlig servicevejvisning må ikke opsættes i større komplicerede vejkrøds, som har svingbane og en forstærket vejvisning med tabelvejvisere.

Stk. 2. Særlig servicevejvisning må ikke forvarsles.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Forvarsling af vejvisning foretages normalt kun når vejforholdene eller trafikforholdene er så vanskelige, at forvarsling er nødvendig af hensyn til trafiksikkerheden eller trafikafviklingen.

Vejkrøds med sådanne forhold vurderes uegnet til vejvisning, der ikke er begrundet i hensynet til trafikanternes behov.

For vejvisning til virksomheder i det åbne land gælder, med hensyn til kontinuitet, entydighed og design, de samme regler som for den øvrige vejvisning.

4.6 Vejvisningstavlernes placering

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 264:

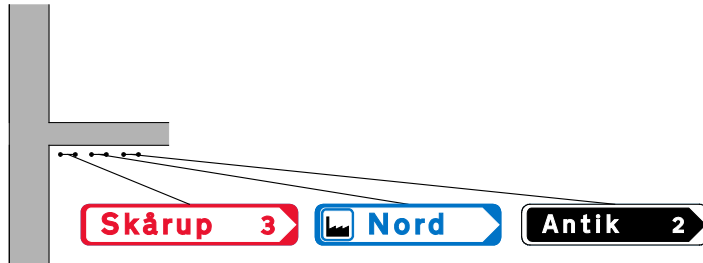
Vejvisningstavler må ikke placeres i oversigtsarealer, således at de hindrer den frie oversigt.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Med hensyn til den fri sigt gælder vejreglerne for afmærkning med vejvisningstavler, håndbog: Generelt om vejvisning på almindelige veje.

For placering af vejvisning til virksomheder i det åbne land gælder de samme regler som for den øvrige vejvisning.

Såfremt der i kryds vejvises til trafikalt begrundede geografiske mål eller servicemål, placeres vejvisningen til disse mål nærmest tilslutningskanten og forud for den kommercielle vejvisning.

Figur 4.6. Principskitse for placering af vejvisning til virksomheder i det åbne land.

Vejvisning til virksomheder i det åbne land opstilles normalt i særskilt galge.

4.7 Prioritering af ansøgning

Såfremt flere virksomheder ønsker vejvisning i det samme kryds, er det den virksomhed som først ansøger om vejvisning, der har førsteprioritet i forhold til eventuel godkendelse.

Registrering af modtagelse sker i form af journaldato, når ansøgning med de nødvendige oplysninger ankommer hos vejmyndigheden.

4.8 Betaling

Med hjemmel i vejlovens § 6a er fastsat følgende bestemmelser for betaling for administration, etablering og drift af sort/hvid vejvisning:

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 386:

Vejbestyrelsen kan opkræve betaling for administration, etablering og drift af vejvisning til virksomheder.

Stk. 2. Betalingen, som vejbestyrelsen opkræver efter §§ 386-391, må ikke overstige omkostningerne ved ordningen for særlig servicevejvisning.

Stk. 3. Vejbestyrelsen skal kunne dokumentere omkostningerne, som opkræves efter §§ 386-391.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 387:

Vejbestyrelsen kan opkræve betaling for administration i forbindelse med ansøgning om særlig servicevejvisning.

Stk. 2. Administration, jf. stk. 1, omfatter blandt andet registrering af ansøgning, indhentelse af oplysninger, vurdering af ansøgning, herunder vurdering af vej- og trafikforhold samt koordinering med andre vejbestyrelser.

Stk. 3. Betalingen kan opkræves ved ansøgningen, og beløbet kan fastsættes som et gennemsnit af vejbestyrelsens udgifter til administration i forbindelse med ansøgninger om særlig servicevejvisning.

Stk. 4. Betalingen refunderes ikke, selv om vejmyndigheden ikke godkender ansøgningen om særlig servicevejvisning.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 388:

Vejbestyrelsen kan kræve, at de virksomheder, der får tilladelse til opsætning af særlig servicevejvisning, skal betale samtlige omkostninger forbundet med etablering, herunder administration ved indkøb, materialeomkostninger, transportomkostninger samt opsætning m.v.

Stk. 2. Vejbestyrelsen kan kræve beløbet betalt før etablering af vejvisningen bliver påbegyndt.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 389:

Vejbestyrelsen kan opkræve betaling for samtlige omkostninger forbundet med nedtagning og bortskaffelse af det nedtagne materiel.

Stk. 2. Vejbestyrelsen kan kræve beløbet betalt før etablering og samtidig med betalingen i henhold til § 388

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 390:

Vejbestyrelsen kan opkræve betaling for samtlige omkostninger ved drift og vedligeholdelse af tavlen.

Stk. 2. Drift og vedligeholdelse omfatter græsslåning, afvaskning af tavlen samt administration i forbindelse med opkrævning af betalingen. Opkrævningen skal ske periodisk, fx én gang årlig, og beløbet kan fastsættes som et gennemsnit af vejbestyrelsens drifts- og vedligeholdelsesudgifter i forbindelse med den særlige servicevejvisning.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 391:

Hvis tavlen beskadiges eller nedslides, kan vejbestyrelsen opkræve betaling for samtlige omkostninger i forbindelse med reparation eller udskiftning af tavlen.

Stk. 2. Vejbestyrelsen skal forinden reparation eller udskiftning af tavlen igangsættes, underrette tavleejeren om den forestående reparation eller udskiftning og spørge tavleejeren, om han ønsker vejvisningen opretholdt.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 392:

Hvis betalingen for ydelserne i §§ 386-391 ikke erlægges rettidigt, tillægges renter i overensstemmelse med renteloven.

Stk. 2. Vejbestyrelsen kan kræve rykkergebyr for erindringsskrivelserne, jf. reglerne i renteloven, jf. lov om offentlige veje § 6 a, stk. 1.

Stk. 3. Hvis betalingen stadig ikke erlægges efter mindst 2 erindringsskrivelser, kan vejbestyrelsen uden yderligere varsel fratage virksomheden retten til særlig servicevejvisning og nedtage tavlen.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 393:

Vejdirektoratet kan opkræve betaling for samtlige omkostninger ved udvikling og godkendelse af nye symboler, jf. § 381.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

4.9 Nedtagning

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 385:

Vejbestyrelsen kan nedtage den særlige servicevisning af trafikale grunde, herunder hvor det nødvendigt efter § 384, eller hvis tavlen er nedslidt eller ødelagt.

Stk. 2. Nedtagning af trafikale grunde skal meddeles til den pågældende virksomhed mindst 4 uger før nedtagningen.

Stk. 3. Ved nedtagning, der ikke er led i en udskiftning, skal virksomheden tilbydes mulighed for at afhente det nedtagne materiel.

Stk. 4. Vejbestyrelsen har pligt til at opbevare det nedtagne materiel i mindst en måned efter, at det er nedtaget.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

5 INFORMATIONSTAVLER (LAND-, BY- OG OMRÅDE- INFORMATIONSTAVLER)

5.1 Generelt

Informationstavler er vejkort over et større eller mindre område, som opsættes på parkeringspladser, rasteplasser eller lignende steder.

Kortet indeholder informationer om veje, lokaliteter, servicefaciliteter, skove og lignende. Herudover kan kortet indeholde informationer om fx trafikrestriktioner og rute for særlige køretøjer.

Ved siden af vejkortet er der en fortegnelse over vejvisningsmålene.

Tavlerne kan indeholde oplysninger om seværdigheder og servicefunktioner af almen betydning for trafikanterne. Tavlerne kan også i særlige tilfælde indeholde mere specifikke oplysninger, fx om virksomheders beliggenhed i et større industriområde.

Fordelen ved informationstavler er, at der kan gives næsten ubegrænset information til trafikanter der holder stille. Derfor bør der anvendes informationstavler, når trafikanterne kommer til større samlede områder, som f.eks. byer eller industriområder.

Der er forskellige typer af informationstavler:

- Landinformationstavler
- Byinformationstavler
- Områdeinformationstavler

Beslutning om opsætning af tavlerne træffes af vejmyndigheden, der godkender tavlernes udformning og opstillingssted, jf. lov om offentlige veje, § 10 og § 102.

Informationstavlerne bør opstilles således, at de ikke opfordrer trafikanterne til at holde på kørebanen, mens de studerer dem. Informationstavler bør endvidere opstilles således, at de skæmmer mindst muligt i landskabet og omgivelserne i øvrigt.

Informationstavler bør placeres under hensyntagen til kørestolsbrugere.

Informationstavler bør opstilles med nordpilen vendt opad.

Placeringen af andre informationstavler inden for området bør angives på kortet. Informationstavlernes placering angives med signatur for type af informationstavle (landinformationstavle, byinformationstavle og områdeinformationstavle).

Informationstavlernes tilstedeværelse på en P-plads eller rasteplass angives ved, at der som undertavle under oplysningstavlen *E 33* eller servicetavlen *M 34* anbringes servicesymbolet *M 61 Information*.

På informationstavler vises en tydelig markering af, hvor trafikanten befinder sig.

Informationstavlers information må ikke være i modstrid med opstillet vejvisning. På informationstavler forsynes rutenummererede veje med rutenumre.

På informationstavler anvendes der kun godkendte servicetavler (symboler).

Kort og fortegnelse bør ikke indeholde reklamer, men navngivne større virksomheders placering kan vises. Tekst på informationstavler placeres ved siden af eller under kortet.

Telefonnumre på fx overnatningsmål kan angives.

Tekst bør udføres med versaler (store bogstaver) og minuskler (små bogstaver).

Betydende seværdigheder, UNESCO verdensarvsmonument, overnatningssteder m.m. der medtages på kortet, bør angives med et nummer i forbindelse med det til vejvisningsmålet godkendte symbol.

På den fortegnelse, der er anbragt ved siden af kortet, gengives det samme nummer, og ved nummeret er angivet vejvisningsmålets navn.

Restauranter nummereres dog ikke, og angives ikke i fortegnelsen. Cafeterier vises ikke.

5.2 Landsinformationstavler

Landinformationstavler omfatter et kort og en fortegnelse over vejvisningsmål for et større land-område.

Informationstavler kan opstilles på egnede større parkerings- og rastepladser ved vejene med passende mellemrum. Egnede pladser for opstilling af informationstavlerne kan fx være raste- og parkeringspladser i nærheden af krydsninger mellem større veje i åbent land, ved indkørsel til byer og i nærheden af færgeoverfarter.

Se også et eksempel på landinformationstavle i bilag 6.

Landinformationstavler bør normalt omfatte et område på ca. 50 x 50 km, idet områdets størrelse dog må afhænge af den pågældende egns særlige forhold.

Informationstavler udformes som et kort med fortegnelse over vejvisningsmålene, anbragt ved siden af kortet. Kortets dimensioner bør være ca. 1 x 1 m. Målestoksforhold 1:50.000.

Kortet bør indeholde informationer om veje, lokaliteter, skove, vandområder og lignende i et sådant omfang, at trafikanter kan orientere sig efter det for at nå frem til de på kortet angivne seværdigheder og servicefunktioner.

Det vil være hensigtsmæssigt, at der til kortet anvendes de på Kort- og Matrikelstyrelsens færdselskort 1:200.000 anvendte farver og signaturer.

Landskabeligt værdifulde veje bør angives med grøn linje langs vejsignaturerne. Margueritruten angives dog med brun linje.

Kortets detaljeringsgrad må dog ikke give anledning til uoverskuelighed. På tavlen angives målestok for kortet samt nordpil. Tavlen forsynes endvidere med symbolet *M 61,1 Udendørs information* i passende størrelse.

Mindre byer kan på informationstavlerne enten være angivet med cirkel (O) eller med områdesignatur med raster. Større byer kan angives med tyndere raster for det totale byområde og tættere raster for det centrale byområde.

Hvor der på en landinformationstavle er byer, for hvilke der er byinformationstavler, angives det af byinformationstavlen dækkede område på informationstavlen med en rød ramme. På landinformationstavler bør der normalt ikke angives informationer vedrørende de områder, der dækkes af byinformationstavler. Dog kan der være angivet placering af turistinformationskontor i byområdet, samt placering af byinformationstavler og eventuelle industriinformationstavler.

5.3 Byinformationstavler

Byinformationstavler kan opstilles på egnede større parkerings- og rastepladser ved vejene med passende mellemrum. Egnede pladser for opstilling af informationstavler kan fx være større rastepladser ved indfaldsvejene til byer, raste- og parkeringspladser i nærheden af krydsninger mellem større veje, ved parkeringspladser i eller ved bymidten eller ved gågader og centrale pladser i byer.

Når byinformationstavler placeres samme sted som landinformationstavler bør der være overensstemmelse med størrelse af kortene, opsætningshøjde, farvevalg, m.m.

Målforholdet for informationstavler for byområder bør afpasses efter omfanget af byområdet, men det er hensigtsmæssigt at anvende målestok 1:5000. Herved kan også gadenavne læses.

Se også et eksempel på en byinformationstavle i bilag 7.

I overskriften ovenover kortet bør bynavnet angives og *M 61,1 Udendørs information* placeres i det ene hjørne. Der kan suppleres med byvåbnet i overskriften.

I teksten på byinformationstavlen bør der være en alfabetisk gedefortegnelse, med en henvisning til det område på kortet, hvor gaden/vejen er, fx B2. Desuden bør der være en alfabetisk liste over vejvisningsmål. Vejvisningsmål kan også angives som en henvisning fra kortet.

Omkring kortets yderkant bør der etableres et nummersystem, som der kan henvises til fra gedefortegnelsen og fortegnelsen over vejvisningsmål. Fx kan der på x-aksen (vandret) være tal og på y-aksen (lodret) et bogstav pr. 0,5 km, jf. det viste eksempel, bilag 7.

På informationstavlen skal gaderne eller de vigtigste gader være angivet med navn. Gennemfartsveje og rutenummererede veje bør være fremhævet.

Foruden de på landinformationstavlen forekommende vejvisningsmål bør der på byinformationstavlen angives parkeringshuse, parkeringspladser, turistbureauer, teatre, etc.

På kortet bør angives:

- Ensrettede veje
- Lukkede veje
- Kørselsrestriktioner (fx højde og længdebegrænsning samt lastbilforbud)
- Nationale, regionale og lokale cykelruter
- Gågader

5.4 Områdeinformationstavler

I visse tilfælde kan det være en fordel at opsætte informationstavler for andre områder af særlig karakter, fx industriområder, men også sommerhusområder og lignende.

Områdeinformationstavler bør udformes som et enkelt stiliseret oversigtskort. Gadenavne og husnumre bør angives på kortet. Lukkede veje bør også angives på kortet.

Områdeinformationstavler opsættes så trafikanterne får informationerne, lige når de er kommet ind i området. Informationstavler bør også i disse tilfælde opsættes på sådan måde ved vigeplads eller lignende, at trafikanter, der studerer tavler, ikke generer den øvrige trafik.

Der bør være mulighed for, at en lastbil med anhænger kan holde på vigepladsen, således at lastbilen er fri af krydsområdet, og således at den ikke generer oversigten i vejkrydset. Jf. Færdselslovens § 29 må motorkøretøjer ikke standse eller parkere tættere på vejkrydset end 10 m.

Ved industriinformationstavler bør servicetavlen *M 57* medtages i det ene hjørne. Endvidere kan områdets navn angives. Der bør være en alfabetisk fortegnelse med angivelse af virksomhedsnavne anbragt ved siden af kortet. Fortegnelsen kan for eksempel opdeles med gadenavne som en hovedoverskrift og herunder husnumre efterfulgt af virksomhedens navn. Der bør ikke anvendes firmalogoer på industriinformationstavler.

Se også et eksempel på en industriinformationstavle i bilag 8.

6 MARGUERITRUTEN

6.1 Generelt

Margueritruten er en turistrute for motorkørende der forløber gennem Danmark. Ruteforløbet fastlægges i samarbejde mellem Naturstyrelsen og de berørte vejmyndigheder.

Figur 6.1. Margueritruten (kilde: Politiken)

Ruteforløbet justeres løbende. For opdateret kort henvises til: www.udinaturen.dk.

6.2 Afmærkning af Margueritruten

Margueritruten afmærkes med tavle L 50 Margueritrute.

Det er vejmyndighederne der har ansvaret for at opsætte og vedligeholde vejvisningen.

6.3 Marguerittavlens anvendelse

L 50 bør anvendes, hvor Margueritruten skifter retning ved vejkryds og kan anvendes som bekræftelsestavle på strækninger. L 50 bør ikke anvendes som vejvisning til Margueritruten.

Tavlen bør normalt anvendes som selvstændig forvarslingstavle. Hvor tavlen ikke kan opstilles alene, kan den integreres i den eksisterende vejvisning. Dette gælder især anvendelse på en *G 14 diagramorienteringstavle*.

6.4 Marguerittavlens information og udformning

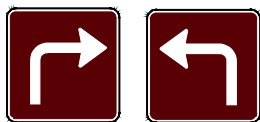
Tavlens information består af en marguerit med hvid randkrone og gul skivekrone placeret på en brun bund.

På pilvejvisere, tabelvejvisere og orienteringstavler anbringes L 50 som anført i tegningsbilaget til håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje.

Hvor L 50 anvendes på orienteringstavler, afpasses tavlernes størrelse efter størrelsen på orienteringstavlernes øvrige informationer.

Anvendes tavle L 50 selvstændigt udføres den kvadratisk med sidelængde på 30 cm. Undertavler har samme bredde som hovedtavlen.

Anvendes tavlen som forvarsling suppleres den med undertavle med brun bund og med knækket hvid pil til højre (UL 50,2) eller til venstre (UL 50,4).

Anvendes tavlen som baggrundsafmærkning, fx i et T-kryds, kan anvendes vandret pil til højre (UL 50,1) eller til venstre (UL 50,3).

Hvor der er behov for at vejlede til venstre i en rundkørsel og hvor der ikke er *G 14 diagramorienteringstavle* opsat inden rundkørslen, kan undertavle UL 50,6 anvendes.

Undertavlerne UL 50,2, UL 50,4 og UL 50,6 er kvadratiske.

Undertavlerne UL 50,2 og UL 50,4 kan undtagelsesvis forsynes med afstandsangivelse, hvis der er risiko for at trafikanten vil dreje for tidligt. Afstandsangivelsen anføres under forvarslingsspilen og angives som hele multiplum af 50 m.

L 50 udføres med materialetype 3, når den anvendes som selvstændig tavle. Når tavlen indgår i den eksisterende vejvisning udføres den med materialetype 4.

6.5 Marguerittavlens placering

Efterfølgende regler gælder for L 50 anvendt som selvstændig tavle:

Tavlens synlighed bør kontrolleres ved gennemkørsel i personbil.

Tavlen opsættes på selvstændig stander.

Tavlen placeres efter de i håndbog: Generelt om vejvisning på almindelige veje, angivne regler.

Når ruten forløber over en længere lige strækning kan tavlen anvendes som bekræftelsestavle med en ækvidistance svarende til ca. 20 min. kørsel (20-25 km).

Når tavlen anvendes som forvarsling før retningsændring placeres tavlen normalt ca. 100 m før retningsændringen. I byområder kan tavlen placeres efter forholdene således at det i tilstrækkelig tid før retningsændringen er klart, hvor denne skal ske.

Tavlen bør normalt placeres i vejens højre side. Det er vigtigt at trafikanterne ved hvor de skal se efter tavlen. Derfor bør fravigelse fra placering i højre side kun ske hvor den alternative placering ligger indenfor bilistens naturlige synsfelt.

Tavlen bør normalt placeres med en afstand på 1 m fra kørebanens belægningskant til tavlens nærmeste punkt. I byområder kan tavlen dog placeres indtil 0,5 m fra kørebanens belægningskant. Afstand fra cykelstikant til vejviserens nærmeste punkt skal være mindst 0,3 m, jf. håndbog: Generelt om vejvisning på almindelige veje.

Tavlen bør placeres således, at afstanden fra belægningsoverfladen til underkant af tavle er mindst 0,5 m og til overkant af tavle er højst 1,5 m. Tavlen må ikke placeres således i oversigtsareal at den kan hindre den frie oversigt, jf. vejreglerne for vejkrøds i åbent land og vejreglerne for trafikarealer, by.

7 MINDRE OPLYSNINGSSKILTE JF. NATURBESKYTTELSESLOVEN

Landskabet skal beskyttes. Derfor siger Naturbeskyttelseslovens § 21 bl.a., at der, som et generelt forbud, ikke må opsættes skilte i det åbne land. Men der er undtagelser fra forbuddet:

Der kan fx opsættes skilte i umiddelbar tilknytning til en virksomheds bygninger/anlæg.

Der er ingen bestemte regler for størrelse, form og farve, blot disse skilte ikke virker dominerende i landskabet og ikke er synlige over store afstande.

Ifølge bekendtgørelsen kan en næringsdrivende eller en virksomhed opsætte et mindre oplysningskilt ved indkørslen til ejendommen samt, hvis den er beliggende ud til en lukket, privat fællesvej, ved dennes udmunding i anden vej.

I bekendtgørelsen stilles følgende krav til skiltet:

- Skiltet skal være rektangulært.
- Skiltet må højst være på 0,25 m².
- Skiltets overkant må ikke være mere end 1 m over terræn.
- Skiltet må udelukkende oplyse om virksomhedens navn, adresse, art og produktion, eventuelt med et logo, der højst må udgøre 10 % af skiltets areal.
- Skiltet skal have ensartet afdæmpet bundfarve med tekst i afdæmpede farver.
- Skiltet må ikke belyses, være oplyst, reflekterende eller bevægeligt.
- Der må ikke i reklameøjemed i tilknytning til skiltet anbringes produkter, genstande, flag eller lignende.

Skiltet kan forlanges flyttet eller ændret, hvis det virker skæmmende på omgivelserne. Skiltet kan ligeledes, jf. vejlovens § 102, forlanges fjernet, hvis det opsættes på det til offentlig vej hørende areal. Endvidere må skiltet ikke genere trafikken, fx ved opsætning i oversigtsarealer.

For midlertidig skiltning gælder de samme regler. Disse skilte skal også respektere bestemmelserne for mindre oplysningsskilte. Der kan fx være tale om reklame for salg af frugt, æg og lignende produkter af egen avl.

Skiltene skal fjernes, når de ikke længere er relevante.

BILAG 1 OVERSIGT OVER M-TAVLER

M 9	Containerhavn		M 24	Tankanlæg	
M 10	Færge for cyklende og gående		M 30	Primitiv teltplads for stitrafikanter	
M 11	Færge		M 31	Campingplads	
M 12	Lufthavn		M 32	Campingplads for autocampere	
M 13	Jernbanestation		M 33	Campinghytter	
M 14	Busterminal		M 34	Rasteplads	
M 15	Transportcenter		M 35,1	Udendørs badested	
M 16	Parker og rejs		M 35,2	Indendørs badested	
M 17	Posthus		M 36	Golfbane	
M 21	Førstehjælp		M 37	Fiskesø (Put and Take)	
M 22	Telefon		M 41	Vandrerhjem	
M 23	Værksted		M 42	Hotel (Motel/kro)	

M 43	Restaurant		M 61,1	Udendørs information	
M 45	Cafeteria		M 61,2	Indendørs information	
M 46	WC				
M 46,1	WC for handicappede		M 100,1	Dagligvareforretning	
M 47	Tømning af kemisk toilet		M 100,2	Værelse til leje	
M 51	Kirke				
M 52,1	Lokal seværdighed				
M 52,2	National seværdighed				
M 53	UNESCO verdensarvsmonu- ment				
M 54	Nationalpark				
M 57	Industriområde				

BILAG 2 ADMINISTRATIONSPRAKSIS FOR ALMINDELIG SERVICEVEJVISNING

	Fjerneste punkt hvorfra der kan vejvises					
	Servicemål beliggende inden for tætte- re bebygget område			Servicemål beliggende uden for tætte- re bebygget område		
Servicevejvisning	Nærmeste rutenumme- rerede vej	Nærmeste større vej	Ved indkørs- len	Nærmeste rutenumme- rerede vej	Nærmeste større vej	Ved indkørs- len
Terminalmål						
Bilfærgehavn, containerhavn og lufthavn ¹⁾	●			●		
Jernbanestation og bustermi- nal		●				
Transportcenter	●			●		
Off. og private virksomheder						
Off. virksomhed og institution af væsentlig interesse for ikke lokalkendte trafikanter ²⁾		●		●		
Større privat virksomhed		●		●		
Overnatningsmål						
(I byer med mere end 10.000 indbygger bør der normalt ikke vejvises til overnatnings- mål)	●			●		
Fritids- og turistmål						
Badested		●			●	
Kirke		●			●	
National seværdighed og UNESCO verdensarvs- monument		●		●		
Lokal seværdighed			●		●	
Nationalpark ¹⁾				●		
Golfbane		●			●	
Fiskesø					●	
Andre mål						
Posthus		●				
Telefon			●			●
Tankanlæg og værksted ³⁾				●		
Rasteplads ⁴⁾			●			●
Spisested ⁵⁾					●	
Toilet/tømningsplads			●			●
Informationstavle			●			●
Indendørs turistinformation		●			●	

¹⁾ Som anført i Fjern- og nærmålskataloget.

²⁾ til døgnåbne skadestuer kan vejvises, hvor Vejmyndigheden finder det fornødent.

³⁾ afstand max. 1 km.

⁴⁾ fra den overordnede vej, såfremt den er beliggende ved en sidevej tæt ved den overordnede vej.

⁵⁾ til spisesteder i tættere bebygget område bør der normalt ikke vejvises.

BILAG 3 EKSEMPLER PÅ TYPER AF VIRKSOMHEDER, DER EVENTUELT KAN FÅ SÆRLIG (SORT/HVID) SERVICEVEJVISNING I ÅBENT LAND

- Antik
- Apotek
- Bageri
- Besøgsgård
- Blomsterhave
- Blomsterværksted
- Bondegårdsferie
- Bueskydningsbane
- Dyrepark
- Forlystelsespark
- Galleri
- Gartneri
- Go-cartbane
- Gård og gods
- Gårdbutik
- Haveanlæg
- Havecenter og planteskole
- Internet Cafe
- Kiosk
- Kunsthåndværk
- Lysstøberi
- Mini Zoo
- Modelflyvebane
- Oplevelsescenter
- Pottemager
- Ravsliber
- Ridecenter
- Røgeri
- Safaripark
- Sommerhusudlejning
- Transportmulighed (fx veteranbaner, bådoverfarter mv.)
- Udstilling
- Vandland
- Windsurfing

Til følgende mål kan der vejvises med symbol:

- *M 100,1 Dagligvareforretning*

Bemærk: Dette symbol kan opsættes i åbent land som vejvisning til dagligvareforretninger beliggende indenfor byzonen. Tavlen må ikke opsættes indenfor *E 55 Tættere bebygget område*.

- *M 100,2 Værelse til leje*

BILAG 4 VEJLEDNING VEDR. SÆRLIG (SORT/HVID) SERVICEVEJVISNING SAMT TJEKLISTE FOR VEJMYNDIGHEDEN

Dette bilag er tænkt som en inspiration og hjælp til vejmyndighederne i forbindelse med behandling af ansøgninger om vejvisning til virksomheder i det åbne land. Bilaget kan samtidig bruges som en tjekliste.

Udarbejdelse af lokalt skiltereglement

Vejmyndigheden kan udarbejde et lokalt skiltereglement der fx kan indeholde følgende:

- En liste over de virksomhedstyper, der lokalt skal have mulighed for særlig servicevejvisning i det åbne land. Se liste med eksempel på type af virksomheder der eventuelt kan få vejvisning i bilag 3.
- Et kort over de vejkryds hos vejmyndigheden, hvor det er muligt at få opsat særlig servicevejvisning til virksomheder i det åbne land. Det giver overblik, og kan lette sagsbehandlingen. Desuden vil det være en hjælp, hvis der findes en vejvisningsplan, inkl. skitse- og fotoregistrering af samtlige kryds med eksisterende vejvisning.

Forslag til procedure ved henv. fra en virksomhed om mulighed for vejvisning i det åbne land

- Henvendelser fra virksomheder skal altid rettes til den vejmyndighed, der er ansvarlig for vejvisningen i krydset.
- Betingelser for opsætning af vejvisning til virksomheder i det åbne land kan ses på www.vejregler.dk og Kapitel 3 i håndbogen.
- Ansøgningsskema sendes til virksomheden (standardansøgningsskema kan benyttes, og kan ses på Vejdirektoratets hjemmeside).

Ved modtagelse af ansøgningsskema

- Kontrollér at journaldato er stemplet på ansøgningsskemaet.
- Kontrollér at ansøgningsskemaet er udfyldt korrekt, og indhent eventuelle manglende oplysninger fra ansøgeren.
- Kontrollér at virksomheden ligger i landzone eller byzone udenfor tættere bebygget område afmærket med E 55.
- Vurdér ansøgningsskemaet i forhold til det lokale skiltereglement samt listen over, hvilke typer af virksomheder der lokalt kan få vejvisning.
- Kontrollér at det eller de kryds, hvor der ønskes vejvisning, er via den nærmeste vej. Såfremt det ikke er tilfældet, skal det vurderes, om det er trafiksikkerhedsmæssigt forsvarligt at vejvise via denne omvej. Vurderingen bør foretages i samråd med politiet.

Kontrol af mulighed for opsætning

- Kontrollér antallet af vejvisningstavler i det/de kryds, hvor der ønskes vejvisning. Er der allerede fire eller flere vejvisningsinformationer (se håndbogens afsnit 4.5), bør der ikke tillades opsætning af vejvisning til virksomheder i det åbne land.

- Er det et større kompliceret veikryds med svingbaner og opsat tabelvejvisning? Hvis ja, kan der ikke opsættes vejvisning til virksomheder i det åbne land, jf. håndbogen.
- Vurderes det trafikikkerhedsmæssigt forsvarligt at opsætte den ønskede særlige servicevejvisning i krydset? Vurderingen kan eventuelt foretages i samråd med politiet.
- Kontrollér mulighed for eventuel placering af den sort/hvide vejvisning (vejvisning til virksomheder i det åbne land opsættes normalt i særskilt galge, jf. håndbogen).

Tavleudformning

- Undersøg om der findes godkendt symbol for måltypen. Godkendte symboler findes på www.vejregler.dk. Hvis der gør, anvendes udelukkende symbol uden supplerende tekst. Hvis der ikke findes godkendt symbol anvendes tekst for virksomhedens funktion (husk at der ikke må anvendes virksomhedsnavn eller logo).
- Hvis der tidligere er opsat sort/hvid vejvisning i krydset anvendes samme symbol-/tekststørrelse. Er der ingen sort/hvid vejvisning i krydset, undersøges om der er eksisterende hvid/rød eller hvid/blå vejvisning.

Hvis ja, anvendes en versalhøjde mindre end den øvrige vejvisning på vejvisningsstedet. Hvis nej, udføres tekststørrelsen en versalhøjde mindre end der jf. vejreglerne er gældende for servicevejvisning. Servicetavle med symbol udføres i størrelse på 50 x 50 cm på veje, hvor den ønskede hastighed er større end eller lig med 60 km/h og 30 x 30 cm for lavere hastigheder.

- Undersøg om der skal angives afstand (i hele kilometer) på nogle af tavlerne.

Procedurer, hvis øvrige vejmyndigheder skal involveres

Hvis der ønskes vejvisning fra både vejmyndighedens eget vejnet og fra øvrige vejmyndigheders vejnet:

- Vejmyndigheden foretager en vurdering (jf. ovenstående) af vejvisningen på eget vejnet.
- Vejmyndigheden kontakter den/de øvrige involverede vejmyndigheder for at sikre kontinuitet i vejvisningen.
- Den eller de øvrige vejmyndigheder koordinerer sin/deres vurdering og afgørelse.
- Vejmyndighederne informerer hver især ansøgeren om afgørelsen vedrørende eget vejnet, og sender kopi til de øvrige berørte vejmyndigheder.

Hvis der udelukkende ønskes vejvist fra andre vejmyndigheders vejnet:

- Vejmyndigheden informerer ansøgeren om, hvilke vejmyndigheder der i stedet skal have ansøgningen.

Procedure ved godkendelse af opsætning af særlig servicevejvisning til virksomheder i det åbne land (når ovenstående er undersøgt/afklaret)

Hvis der udelukkende vejvises på vejmyndighedens eget vejnet:

- Vejmyndigheden sender brev til ansøgeren om, at virksomheden kan få vejvisning, herunder:
  - Hvordan tavlen kommer til at se ud (symbol/tekst mv.)
  - Hvor tavlen/tavlerne placeres
  - Girokort, faktura eller lignende med betalingskrav (samt oplysning om, at processen med tavlebestilling og opstilling ikke igangsættes før betaling er modtaget)

- Oplysning om afslag fra den eller de vejmyndigheder, der ikke vil tillade vejvisning fra deres vejnet (informationen skal koordineres).
- Når betaling er modtaget kontaktes en skiltefabrikant for tavleindkøb.
- Tavlen/tavlerne opsættes af vejmyndigheden og ansøgeren informeres. Opsætningen registreres i vejmyndighedens vejvisningsplan eller lignende.

Hvis der ønskes/er godkendt vejvisning fra både vejmyndighedens eget vejnet og fra øvrige vejmyndigheders vejnet:

- Vejmyndigheden sender brev til ansøgeren om, at virksomheden kan få vejvisning, herunder:
  - Hvordan tavlen kommer til at se ud (symbol/tekst mv.)
  - Hvor tavlen/tavlerne placeres
  - Girokort, faktura eller lignende med betalingskrav for vejmyndighedens egen andel af vejvisningen (samt oplysninger om, at processen med tavlebestilling og opstilling ikke igangsættes før betaling er modtaget af alle involverede vejmyndigheder)
  - Oplysning om, hvilke tavler der skal opsættes på øvrige vejmyndigheders vejnet. Herunder oplysning om, at de øvrige vejmyndigheder fremsender betalingskrav for tavler opsat på deres vejnet.
- Når betaling er modtaget kontaktes en skiltefabrikant for tavleindkøb (vejmyndighederne køber selvstændigt ind, men i tilfælde af samme tavle koordineres tavleindkøb).
- Tavlen/tavlerne opsættes af de enkelte vejmyndigheder samtidigt (og ansøgeren informeres).
- Opsætningen registreres i vejmyndighedens vejvisningsplan eller lignende.

Procedure ved afslag til opsætning af vejvisning til virksomheder i det åbne land

- Vejmyndigheden meddeler ansøgeren i et brev, at der ikke kan gives tilladelse til opsætning af vejvisning til virksomheder i det åbne land, inkl. begrundelse herfor.

Klagevejledning

Kommunalbestyrelsens afgørelser kan påklages til Vejdirektoratet. Vejdirektoratets afgørelser kan påklages til Transportministeriet.

BILAG 5 KLAGE

Afgørelser om servicevejvisning på almindelige veje

Kommunalbestyrelseres afgørelser om servicevejvisning efter bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning (BEK nr. 801 af 4. juli 2012) kan påklages til Vejdirektoratet for så vidt angår retlige spørgsmål.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 332:

Kommunalbestyrelseres afgørelser vedrørende almindelig og særlig servicevejvisning på almindelige veje kan påklages til Vejdirektoratet for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. lov om offentlige veje § 4, stk. 1, og lov om private fællesveje § 87, stk. 2, samt bekendtgørelse om Vejdirektoratets opgaver og beføjelser § 6, stk. 1, nr. 1 og 2.

Stk. 2. Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt den pågældende, jf. § 4, stk. 3, i lov om offentlige veje, og § 87, stk. 4, i lov om private fællesveje.

Stk. 3. Afgørelser truffet af Vejdirektoratet efter stk. 1, kan ikke indbringes for transportministeren, jf. § 6, stk. 2, i bekendtgørelse om Vejdirektoratets opgaver og beføjelser.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Det anbefales på den baggrund, at der gives følgende klagevejledning i forbindelse med disse afgørelser:

Klagevejledning

Denne afgørelse kan i medfør af § 332, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 801 af 4. juli 2012 om anvendelse af vejafmærkning, for så vidt angår retlige spørgsmål, påklages til:

Vejdirektoratet
Niels Juels Gade 13
Postboks 9018
1022 København K

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, jf. bekendtgørelsens § 332, stk. 2.

Vejdirektoratets afgørelser om servicevejvisning efter bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning kan efter bekendtgørelsens § 333 påklages til transportministeren.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 333:

Vejdirektoratets afgørelser som vejbestyrelse vedrørende forhold, der er omfattet af dette kapitel, kan påklages til Transportministeriet.

Kilde: BEK nr. 801 af 4. juli 2012

Denne klageadgang er ikke begrænset til retlige spørgsmål, og der er ingen formel klagefrist.

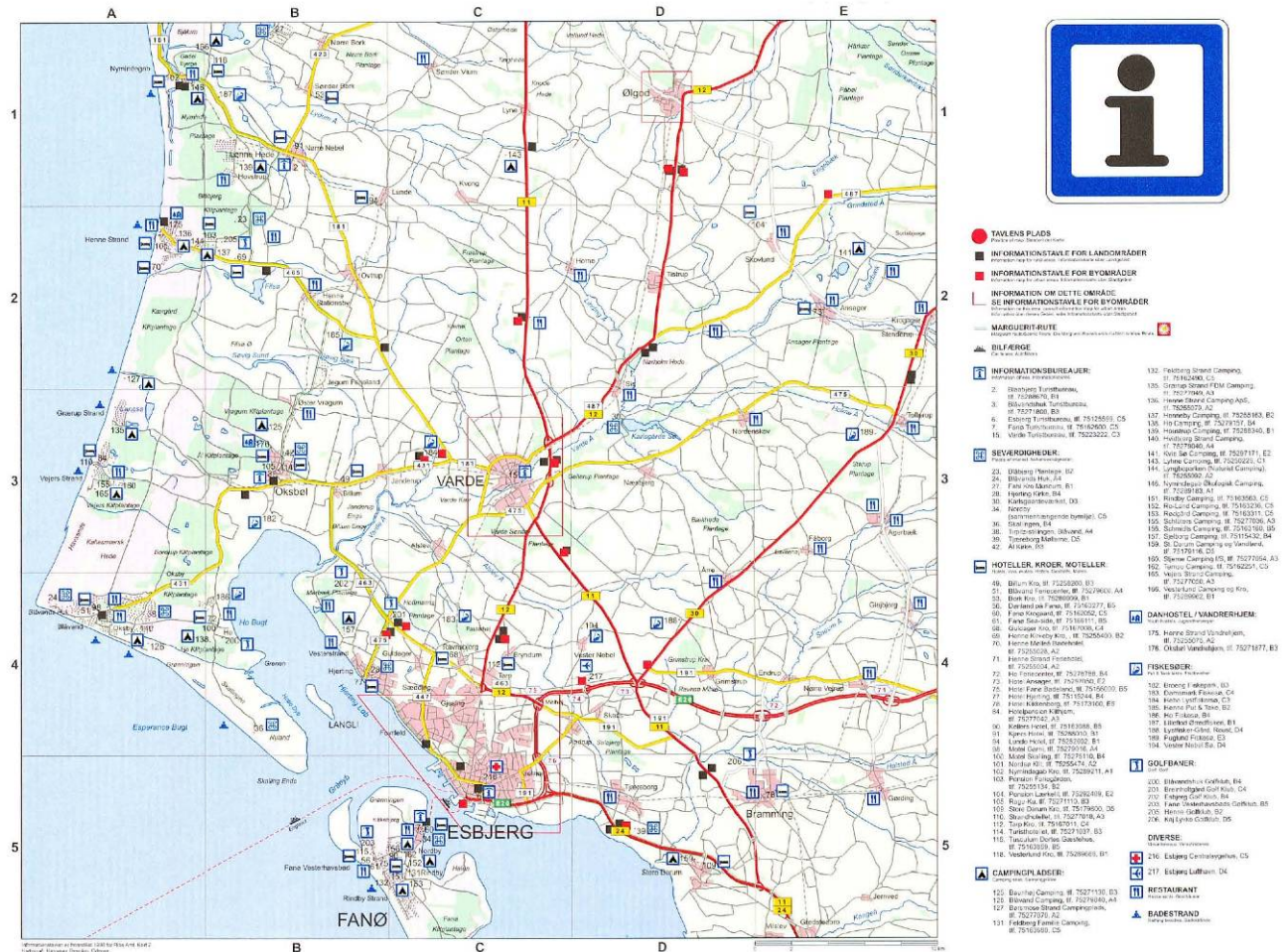
Det anbefales på den baggrund, at der gives følgende klagevejledning i forbindelse med disse afgørelser:

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til:

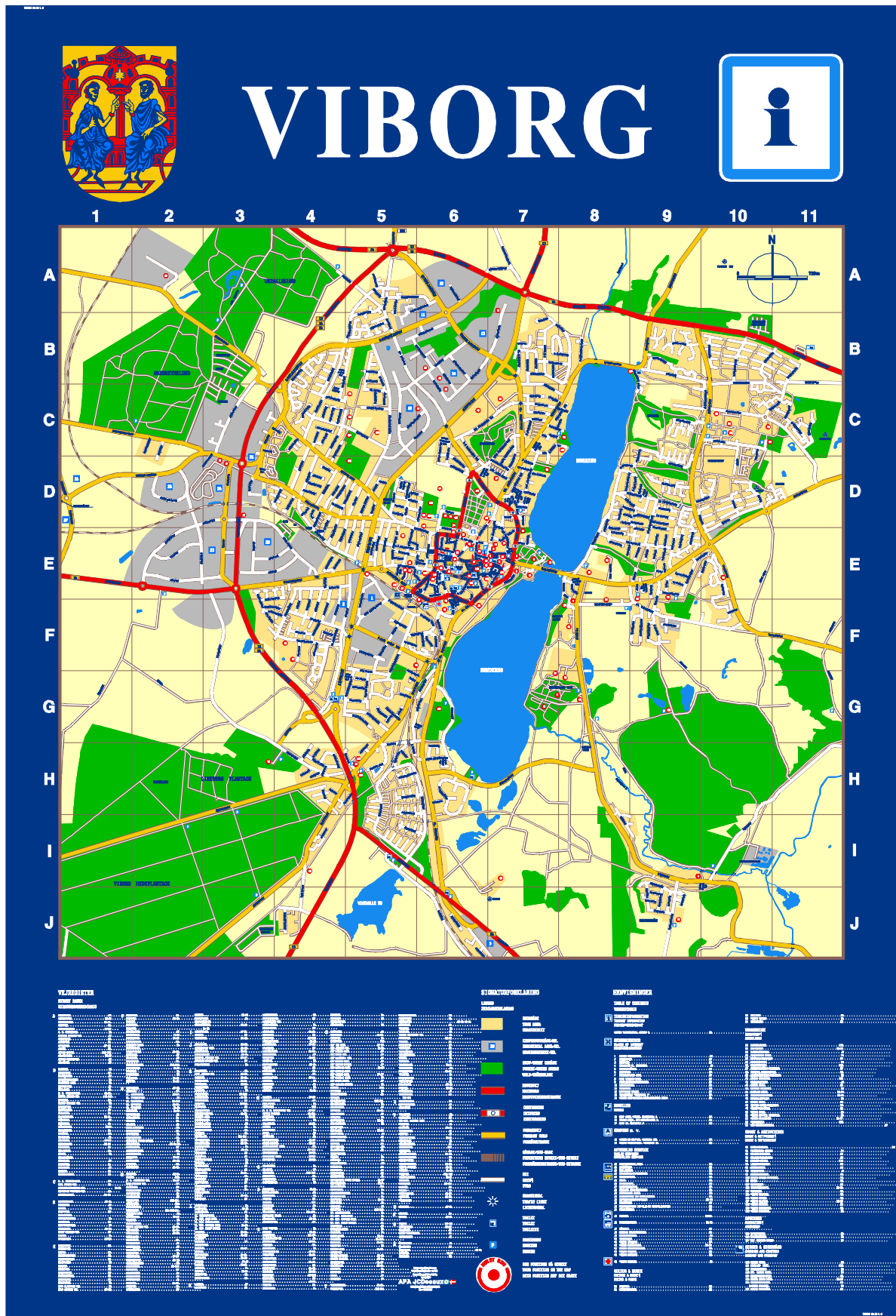
Transportministeriet
Frederiksholms Kanal 27
1220 København K

BILAG 6 EKSEMPEL PÅ LANDINFORMATIONSTAVLE

BILAG 7 EKSEMPEL PÅ BYINFORMATIONSTAVLE

BILAG 8 EKSEMPEL PÅ INDUSTRIINFORMATIONSTAVLE

BILAG 9   NATIONALE SEVÆRDIGHEDER HVORTIL DER MÅ VEJVISES MED M 52,2, M 53 ELLER M 54

Bilag 9 foreligger som flere dokumenter på Vejdirektoratets hjemmeside. Bilaget opdateres uafhængigt af vejreglen.

Se bilaget på vejregler.lovportaler.dk

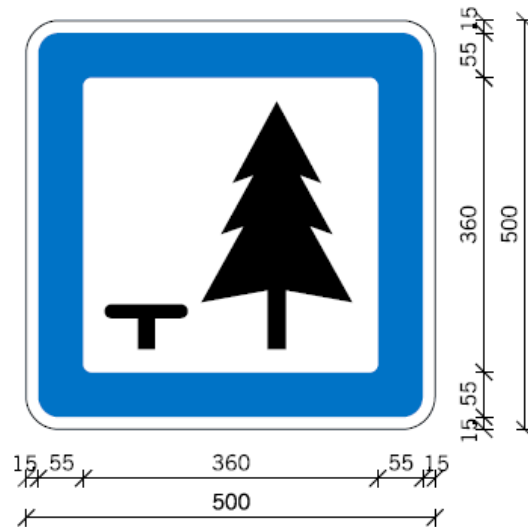

BILAG 10 TEGNINGSBILAG FOR (HVID/BLÅ) SERVICE-VEJVISNING

Servicevejvisning med M-tavler

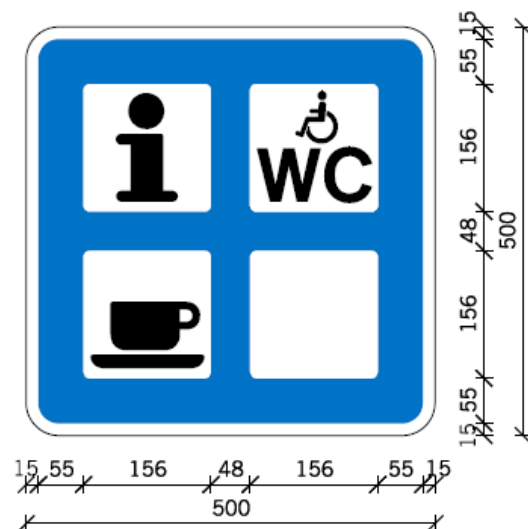
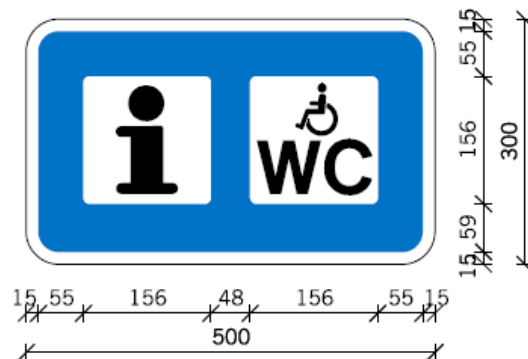
M-tavler

Alle mål i mm

Henvisning

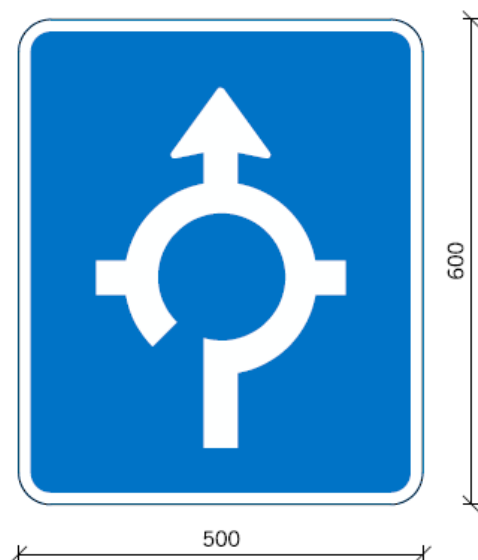
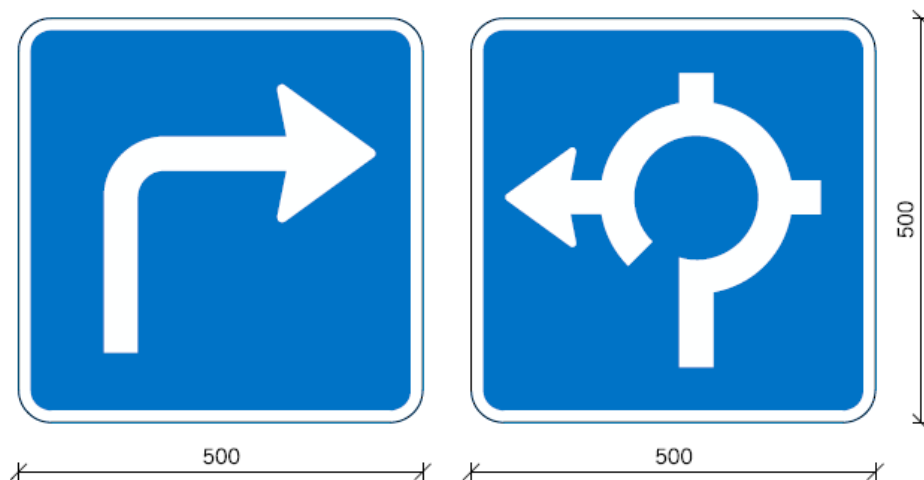
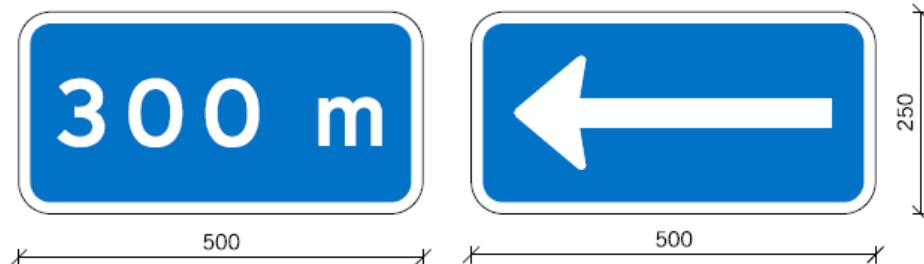
Pilveviserne F 13 kan findes i håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje, Tegningsbilag

Servicevejvisning med M-tavler

Undertavler

Alle mål i mm

Servicevejvisning med M-tavler

Servicevejvisning
med enkeltstående
M-tavler

Vejvisning til M34, Rasteplads,
beliggende ved vejen

Vejvisning til M34, Rasteplads,
beliggende på sidevejen

Forvarsling for M34, Rasteplads,
beliggende enten i vejens højre
eller venstre side

Forvarsling for M24, Bensintank,
beliggende på sidevej i vejens venstre side.

Forvarsling for M31, Campingplads,
beliggende ved sidevej i vejens højre side.
(Er afstanden mindre end 250 m
angives den ikke)

Forvarsling for
M41, Vandrerhjem,
beliggende udad rundkørselens 2. ben
M31, Campingplads
Beliggende udad rundkørselens 3. ben

BILAG 11 TEGNINGSBILAG – EKSEMPLER PÅ SÆRLIG (SORT/HVID) SERVICEVEJVISNING

Særlig servicevejvisning i åbent land

F30
Særlige
service-
vejlsere

Antik 3

Besøgsgård 2

Dyrepark 4

Gartneri 1

Go-cartbane 2

Havecenter 4

Internet Cafe

Mini Zoo

Windsurfing

Kunsthåndværk

Gårdbutik

Sommerhusudlejning

Ridecenter 5

Bondegårdsferie 2

Ravsliber

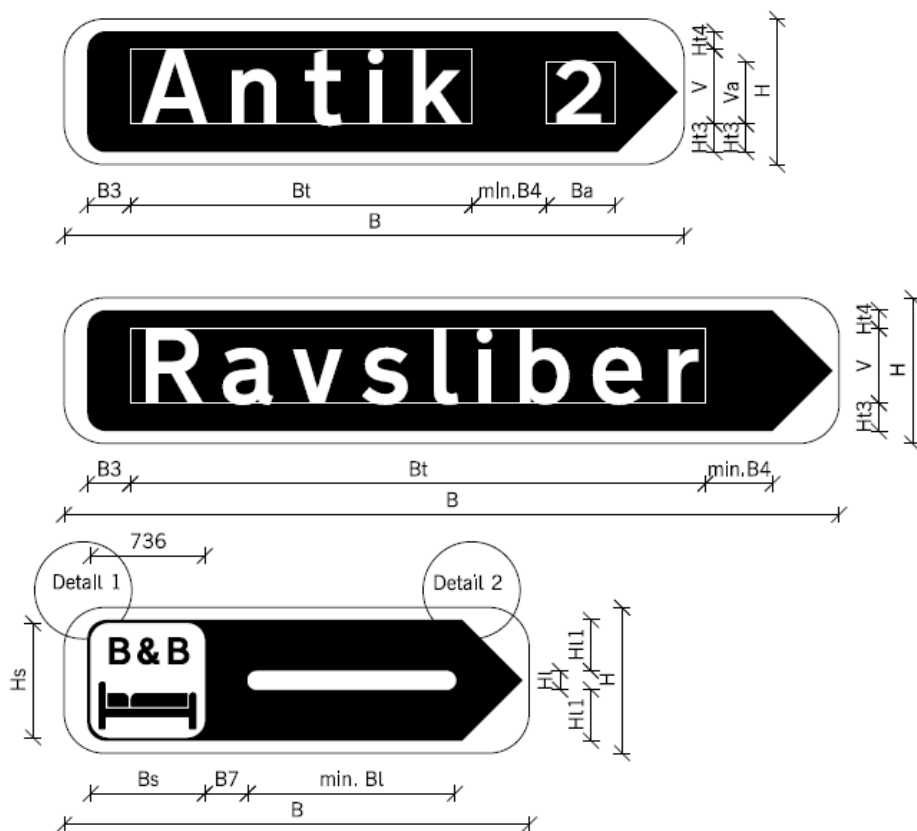
Røgeri 2

Særlig servicevejvisning i åbent land

F30
Særlige
service-
vejvisere

Målskema

Alle mål | mm

V	H	Va	B3	B4	B7	Bl	Bs=Hs
101	235	85	58	87	69	250	184
120	235	101	69	104	69	250	184
143	330	120	82	123	98	500	260
170	330	143	98	147	98	500	260

Hl	Hl1	Ht3	Ht4
30	82,5	54	40
30	82,5	45	30
40	115	72	55
40	115	59	41

Forkortelser:
H   højde
B   bredde
V   versalhøjde
a   afstand
l   linie
R   radius
s   servicesymbol

Tekststørrelsen på plivejvisere udføres en versalhøjde mindre end den øvrige vejvisning på vejvisningsstedet.

Er der ingen eksisterende vejvisning i krydset, udføres tekststørrelsen en versalhøjde mindre end den der er gældende for servicevejvisning i øvrigt.

Se detaljer på næste slide

Særlig servicevejvisning i åbent land

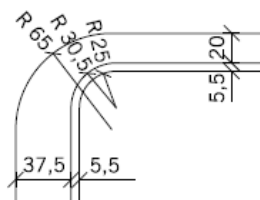
F30
Særlige
service-
vejvisere

Detaljer

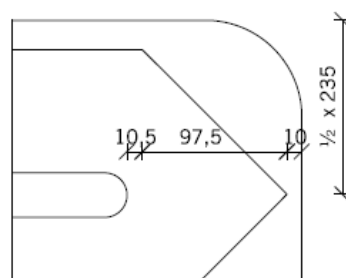
Alle mål i mm

Detaljer til 235 mm servicevejvisere

Detail 1

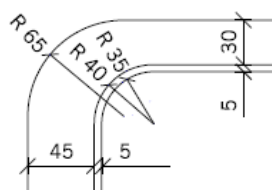

Detail 2

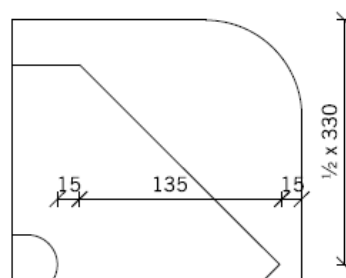

Detaljer til 330 mm servicevejvisere

Detail 1

Detail 2

Særlig servicevejvisning i åbent land

M 100,1 Dagligvareforretning

Bemærk: Dette symbol kan opsættes i åbent land som vejvisning til dagligvareforretninger beliggende indenfor byzonen. Tavlen må ikke opsættes indenfor *E 55 Tættere bebygget område*.

M 100,2 Værelse til leje

Versalhøjde for tekst:

18 mm for 30 cm tavler

30 mm for 50 cm tavler

Niels Juels Gade 13
Postboks 9018
1022 København K
Telefon 7244 3333

vd@vd.dk
vejdirektoratet.dk

vejregler@vd.dk
vejregler.dk

EAN: 9788770608985

